

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos LIV. — Izdan in razposlan 8. dne julija 1912.

Vsebina: Št. 128 in 129. 128. Zakon, s katerim se uvaja nov vojni zakon. — 129. Zakon o c. kr. deželni brambi v državnem zboru zastopanih kraljevin in dežel, izvzemši Tirolsko in Predarelsko, v zvezi z določili vojnega zakona.

128.

Zakon z dne 5. julija 1912. l.,

s katerim se uvaja nov vojni zakon.

S pritrditvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem tako:

I. oddelek.

Obča določila.

§ 1.

Vojna dolžnost je obča in izpolnjevati jo mora vsak državljan osebno po določilih tega zakona; ona obsega: naborno dolžnost, službeno dolžnost in črnovojno dolžnost (§§ 8 in 16).

§ 2.

Oborožena moč se deli v skupno vojno moč, potem v deželno brambo in v črno vojsko.

Skupna vojna moč obsega skupno vojsko in vojno mornarico.

Skupna vojska in deželna bramba imata kakor celokupno sestavino po eno nadomestno reservo.

§ 3.

Skupna vojna moč je določena, da brani avstrijsko-ogrsko monarhijo, to je ozemlje vseh pod vladarstvom Njegovega cesarskega in kraljevega Apostolskega Veličanstva stoječih dežel, zoper zunanje sovražnike in da vzdržuje red in varnost po notranjem.

§ 4.

Deželna bramba je določena, da v vojni podpira skupno vojno moč, ter za notranjo bran, v miru pa tudi, da vzdržuje red in varnost po notranjem.

Vse stvari deželne brambe spadajo v področje ministra za deželno bran. Minister za deželno bran, oziroma vrhovni poveljnik deželne brambe — poslednji po ministru za deželno bran — obvešča nepretrogoma vojnega ministra o stanju, opremi, dislokaciji, vojaški izučbi in disciplini deželne brambe.

V primeru mobilizacije (dopolnitve na vojni stalež) in v vojni je deželna bramba, oziroma uporabljeni del deželne brambe v vojaškem oziru podrejena vojaškemu poveljnikom, ki jih je oznamenilo Njegovo Veličanstvo.

Natančnejša določila gledé deželne brambe so v zakonu o deželni brambi.

§ 5.

Nadomestna, rezerva služi za nadomeščanje vojnega staleža skupne vojske in deželne brambe. V posebnih razmerah se lahko skličeta obe nadomestni rezervi tudi v miru v aktivno službovanje po določenih §§ 43 in 44.

§ 6.

Črna vojska služi po določenih, ki so v zakonu o črni vojski, za podpiranje skupne vojne moči in deželne brambe.

Vse stvari črne vojske spadajo v področje ministra za deželno bran, ki nepretrgoma obvešča vojnega ministra o stanju in opremi črne vojske.

Sklicana črna vojska je podrejena v vojaškem oziru vojaškim poveljnikom, ki jih je oznamenilo Njegovo Veličanstvo.

Natančnejša določila gledé črne vojske so v zakonu o črni vojski.

§ 7.

Tisti, ki so v starosti, zavezani vojni dolžnosti, in ki sicer niso pripravi na pravo vojno službo, pač pa za druga službovanja, ki so ž njo v zvezi, se lahko pritegnejo k njim v primeru mobilizacije (dopolnitve na vojni stalež) in v vojni.

§ 8.

Službena dolžnost je dolžnost vojaške službe v skupni vojski, v vojni mornarici ali v deželni brambi.

Redna službena dolžnost traja:

1. v skupni vojski:

- a) vobče dve leti v prezentni (dejanski) službi in deset let v rezervi;
 - b) pri konjištvu in artileriji na konjih, potem
 - c) pri formacijah z dveletnim prezentnim službenim časom za število moštva, ki ustreza proračunsko določenemu staležu podčastnikov in v katero je vračunati podčastnike, ki prostovoljno nadaljujejo prezentno službo pri teh formacijah, ter tiste, ki so tam po § 19 prostovoljno vstopili s triletno prezentno službeno dolžnostjo;
- tri leta v prezentni službi in sedem let v rezervi;
- d) za tiste, ki so uvrščeni v nadomestno reservo, dvanajst let;

2. v vojni mornarici:

štiri leta v prezentni službi, pet let v rezervi in tri leta v pomorski brambi.

Na zahtevanje ministrstva za deželno bran je tiste službene zavezance, bi bi prišli v zadnji letnik službene dolžnosti v skupni vojski, po potrebi prestaviti k deželni brambi, da popolnijo vojne staleže deželne brambe.

Ako pripuščajo razmere vojnega staleža skupne vojske, se lahko prestavi k deželni brambi del mlajšega letnika namesto enakega dela zadnjega letnika; v deželni brambi mora potem odslužiti ostanek skupne službene dolžnosti.

V deželni brambi se uravnava službena dolžnost s posebnimi zakonitimi določili.

Gledé črnovojne dolžnosti se merodajna posebna zakonita določila. Za tiste, ki so potrjeni na podlagi tega zakona, odpadeta zadnji dve leti, ako so dovršili triletno redno prezentno službo, ako so dovršili štiriletno redno prezentno službo v vojni mornarici, pa odpade zadnjih pet let redne zakonite črnovojne dolžnosti.

§ 9.

Tisti, ki so se na državne stroške izučili za službe vojaškega poklica ali katerim so se v ta namen podelili stipendiji, povračila studijskih stroškov ali ustanove, so razen triletne (štiriletne) službe, določene po § 19 za prostovoljno vstopajoče, zavezani še posebni prezentni službeni dolžnosti, koje doba se ravna po predpisih, obstoječih ob času, ko se je prevzela taka obveznost. Njihova skupna službena dolžnost znaša vobče dvanajst let; ako bi se pa njim naložena posebna prezentna službena dolžnost končala šele po preteku te skupne službene dolžnosti, ker so pozneje dovršili studije, se podaljša skupna službena dolžnost v enaki meri.

Ako se prevzame posebna prezentna službena dolžnost pred dovršenim 20. letom starosti, ne sme skupna prezentna službena dolžnost znašati več nego deset let.

Absolvirani vojaški akademiki in absolvirani gojenci mornariške akademije na plačnih mestih imajo dvanajstletno skupno službeno dolžnost in, ako je trajala njihova izučba tri leta ali dalje, štiriletno (pri vojni mornarici petletno) prezentno službeno dolžnost.

§ 10.

1. Vojni zavezanci, ki so bili ogrski državljani in so pridobili avstrijsko državljanstvo, — ter vojni dolžnosti zavezani bosensko-hercegovinski deželani, ki so pridobili avstrijsko državljanstvo, niso v kralje-

Posebna prezentna službena dolžnost.

Službena dolžnost, ako kdo pridobi avstrijsko državljanstvo.

Nadomestna rezerva.

Črna vojska.

Drugačna službovanja za vojne namene.

Službena dolžnost, črnovojna dolžnost.

vinah in deželah, zastopanih v državnem zboru, več zavezani naboru, če so svojo naborno dolžnost že izpolnili v svoji prejšnji domovini, in se uvrsté k vojaškim krdelom skupne vojske, ustrezajočim njihovi novopridobljeni domovinski pravici, v vojno mornarico ali deželno brambo, vzdržujé v moči zakonito službeno dolžnost vračunivši že odsluženi del te dolžnosti, oziroma se vzamejo v razvidnost kakor črnovojni zavezanci.

2. Druge nego v točki 1 oznamene osebe, ki so v starosti, zavezani vojni dolžnosti, pridobile avstrijsko državljanstvo, so dolžne izpolnjevati vojno dolžnost, ustrezajočo njihovi starosti v zmislu tega zakona, brez ozira na to, ali in kako so izpolnile svojo vojno dolžnost v svoji prejšnji domovini. Ako se je podelilo takim osebam avstrijsko državljanstvo po tistem letu, v katerem so dovršile 23. leto starosti, toda še pred 31. dnem decembra tistega leta, v katerem so dovršile 33. leto starosti, morajo priti takoj, ko so dosegle avstrijsko državljanstvo, samo enkrat na nabor; ako so sposobne za vojaško službo, jih je potrditi in jih uvrstiti v naborni letnik nadomestne rezerve deželne brambe, ki ustreza prvemu letnemu razredu njihovega rojstvenega leta (§ 16); v njej morajo odslužiti njim naloženo službeno dolžnost.

3. Tudi avstrijski državljani, ki so pridobili bosensko-hercegovinsko deželanstvo, so zavezani vojni dolžnosti po določilih tega zakona.

4. Osebe, kojih domovinska pravica je neznana in ki imajo svoje trajno bivališče v kraljevinah in deželah, zastopanih v državnem zboru, so zavezane v točki 2 določeni vojni dolžnosti, ako ne morejo dokazati inozemskega državljanstva.

II. oddelek.

Dopolnjevalstvo in ugodnosti.

§ 11.

Skupna vojna moč se dopolnjuje:

- a) z naborom;
- b) z uvrščanjem tistih, ki so potrjeni za častnike ali častniške aspirante, ko so dovršili vojaška vzgojevališča in izobraževališča;
- c) s prostovoljnim vstopom.

Izjemoma se lahko prostovoljno oglašajoči se gažisti, častniški in vojaški uradniški aspiranti,

potem ako je posebna potreba, tudi prostovoljno oglašajoče se moštvo deželne brambe predstavijo v aktivni stalež skupne vojske ali vojne mornarice.

§ 12.

Deželna bramba se dopolnjuje:

- a) z naborom;
- b) s prestavljanjem rezervnikov in nadomestnih rezervistov skupne vojske;
- c) z uvrščanjem tistih, ki so potrjeni za častnike ali častniške aspirante, ko so dovršili vojaška vzgojevališča in izobraževališča;
- d) s prostovoljnim vstopom.

Za dopolnjevanje moštva državnih konjerejskih zavodov potrebne novince je prestaviti k deželni brambi od konjištva skupne vojske za dobo prezentne službene dolžnosti in vzdržujé njim v skupni vojski naloženo prezentno službeno dolžnost ter za dobo morda prostovoljno nadaljevane prezentne službe.

Izjemoma se lahko nadalje prostovoljno oglašajoči se gažisti, častniški in vojaški uradniški aspiranti, potem ako je posebna potreba, tudi prostovoljno oglašajoče se moštvo skupne vojske predstavijo v aktivni stalež deželne brambe.

§ 13.

Število novincev za vzdrževanje skupne vojne moči se določa — razen novincev, ki jih postavi za to Bosna in Hercegovina — za prvo leto veljavnosti tega zakona s 136.000, za drugo leto s 154.000, za tretje leto in za naslednjih devet let s 159.500 mož na leto in to število novincev je porazdeliti po številu prebivalstva med kraljevinami in deželami, zastopanimi v državnem zboru, na eni strani in deželami svete ogrske krone na drugi strani.

Število prebivalstva v tem zmislu je število avstrijskih državljanov, ki se je dognalo ob zadnjem popisovanju (štetju) ljudi v kraljevinah in deželah, zastopanih v državnem zboru, v deželah svete ogrske krone ter v Bosni in Hercegovini, pristevši število aktivnih vojaških oseb avstrijskega državljanstva.

Po popisovanju (štetju) ljudi, opravljenem 31. dne decembra 1910. l., morajo tačas v državnem zboru zastopane kraljevine in dežele postaviti za skupno vojno moč za prvo leto veljavnosti tega zakona novinski kontingent 78.003, za drugo leto

Dopolnjevanje deželne brambe.

Novinski kontingenti.

Dopolnjevanje skupne vojne moči.

88.327, za tretje leto in za naslednjih devet let 91.482 mož na leto.

Za vzdrževanje deželne brambe v državnem zboru zastopanih kraljevin in dežel, izvzemši Tirolsko in Predarelsko, se določa za prvo leto veljavnosti tega zakona novinski kontingent 20.715, za drugo leto 22.316, za tretje leto 23.717, za četrto leto 25.018, za peto leto 26.019, za šesto leto in za naslednjih šest let 26.996 mož na leto.

Višina števila novincev za vzdrževanje skupne vojne moči in v sprednjem odstavku določenih novinskih kontingentov deželne brambe more biti pred pretekom dvanajstih let, računaje od začetka veljavnosti tega zakona, samo tedaj predmet vnovične zakonodajne določbe, če smatra Njegovo Veličanstvo po dotičnih odgovornih vladah, da je treba število novincev pomnožiti ali pa zmanjšati.

Pred pretekom dvanajstih let mora vlada državnemu zboru pravočasno predlagati predloge o tem, da se pusti število novincev za vzdrževanje skupne vojne moči in novinski kontingent deželne brambe neizpremenjen ali da se izpremeni.

Dejanski nabor vseh kontingentov pa se more vršiti samo tedaj, če je zakonodajstvo tudi že zanje glasovalo za dotično leto.

Kar je novincev čez potrebščino novincev dotičnega leta, jih je po določilih § 37 kakor „čezštevilske“ prestaviti v nadomestno reservo.

Prezentni službi zavezano moštvo, kolikor ga je čez mirovni stalež, ki je izražen v vojnem proračunu, ker so prirasli novinci, je prestaviti v razmerje dopusta.

Pravico do njega dobé po pripustnosti službe v prvi vrsti tisti, kojih razmere terjajo, da se je nanje posebno ozirati iz razlogov vzdrževanja rodbine, kmetijstva, drugačnega pridobitka ter izobraževanja za civilni poklic.

Število novincev, ki se uvrsté v skupno vojno moč, je porazdeliti na posamezne naborne okraje po dejanskem uspehu nabora dotičnega leta.

Enako je porazdeliti število novincev, ki se uvrsté v deželno brambo, izvzemši novince, ki jih po zakonu postavita Tirolsko in Predarelsko, na naborne okraje, izvzemši Tirolsko in Predarelsko.

Ob porazdeljevanju na posamezne naborne okraje se je ozirati na razlike od načel sprednjih dveh odstavkov, ki se podajajo iz določil člena III zakona z dne 5. decembra 1868. l. (drž. zak. št. 151).

Za leto 1912 se dovoljuje nabor potrebnih novinskih kontingentov, ki pripadajo na kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru, in sicer:

78.003 mož za skupno vojsko in vojno mornarico, po tem

20.715 mož za deželno brambo poleg novincev, ki jih po zakonu postavita za njo Tirolsko in Predarelsko, in

nadomestne rezerve.

§ 14.

Obči pogoji za vstop v skupno vojsko ali v vojno mornarico so:

Obči pogoji za vstop v skupno vojsko ali v vojno mornarico.

- avstrijsko ali ogrsko državljanstvo, oziroma bosensko-hercegovinsko deželanstvo;
- potrebna duševna in telesna sposobnost;
- starost najmanj polnih 17 let.

§ 15.

Obči pogoji za vstop v deželno brambo so:

Obči pogoji za vstop v deželno brambo.

- avstrijsko državljanstvo;
- potrebna duševna in telesna sposobnost;
- starost najmanj polnih 17 let.

§ 16.

1. Naborna dolžnost je dolžnost priti pred naborne ali popreskuševalne komisije, poklicane po tem zakonu, da se odloči o vojevitosti.

Naborna dolžnost, zglasjanje za zapis, sodelovanje občinskih načelnikov (županov) in voditeljev matic.

Ako se hiba na nabornem prostoru ne more zadostno presoditi, je dopustno oddati dotičnega nabornega zavezanca v vojaško bolnico; ako se spozna, da se dá hiba ozdraviti najdalje v štirih mescih in brez kirurške operacije, se lahko odda naborni zavezanec v civilno bolnico.

Naboru zavezana starost se začne s 1. dnem koledarskega leta, v katerem vojni zavezanec dovrši 21. leto starosti, in konča z 31. dnem decembra tistega leta, v katerem je dovršil 23. leto starosti.

V istem koledarskem letu rojeni naborni zavezanci tvorijo letni razred, ki se oznamenja po rojstvenem letu nabornih zavezancev za 1., 2. in 3. letni razred.

Na nabor pridejo vsako leto trije letni razredi:

Vojni zavezanči, ki izstopijo iz skupne vojske (vojne mornarice) ali iz deželne brambe, preden so izpolnili službeno dolžnost, so vnovič zavezani naborni dolžnosti, ako pripadajo letnemu razredu, ki je še klican na nabor ob prihodnjem glavnem naboru, ki sledi dnevu, katerega so stopili iz staleža. Ako stopijo iz staleža 1. dne marca ali pozneje, ne pridejo več v poštev pri naboru v dotičnem letu.

Tisti vojni zavezanec, ki ni izpolnil svoje naborne dolžnosti v naboru zavezani starosti ali zoper katerega je utemeljen sum, da se je njegova potrditev preprečila, ker je storil v tem zakonu označen pregrešek, ostane naboru zavezan do 31. dne decembra tistega leta, v katerem dovrši 36. leto svoje starosti.

2. Vsak naborni zavezanec na prihodnji nabor poklicanih letnih razredov se mora v mesecu novembru prejšnjega leta pismeno ali ustno zglasiti pri občinskem predstojniku svojega domovinskega kraja ali stalnega bivališča, da ga zapiše.

Pri katerem oblastvu se je treba zglasiti, ako je domovinska občina nabornega zavezanca neznana in ako ne biva stalno v ozemlju, za katero velja ta zakon, se določi ukazoma.

3. Občinski predstojniki voditelji matice so odgovorni za pravilnost od njih zahtevanih pomočkov za naborne seznamke in morajo sodelovati pri uradnih dejanjih, ki so potrebna za pripravo in izvršitev nabora, in pri ostalih uradnih dejanjih, potrebnih za izvrševanje tega zakona. Občinski predstojniki so odgovorni tudi za identičnost tistih, ki se privedejo.

§ 17.

1. Vsak vojni zavezanec mora priti na nabor praviloma v tistem nabornem okraju, v katerem ima domovinsko pravico.

Z ukazom se določijo:

a) kateri naborni okraj je smatrati za pristojen, ako je domovinska pravica dvomljiva;

b) v katerih primerih morejo avstrijski državljani izpolniti svojo naborno dolžnost pred naborno komisijo v deželah svete ogrske krone ali v Bosni in Hercegovini in ogrski državljani ali

bosensko-hercegovinski deželani pred naborno komisijo v kraljevinah in deželah, zastopanih v državnem zboru;

c) kako izpolne naborno dolžnost tisti, ki bivajo izven avstrijsko-ogrske monarhije.

2. Nabor se vrši pri glavnem naboru ali dodatnem naboru.

Glavni nabor se mora vršiti vsako leto praviloma v času od 1. dne marca do 30. dne aprila. Dodatni nabori naj se vrše po potrebi.

Nabor naj se vrši za vsak naborni okraj v določenih nabornih krajih po mešanih komisijah — in sicer glavni nabor po občinah po vrsti letnih razredov in v vsakem izmed njih po vrsti zapisa v nabornih seznamkih.

Predsednik naborne komisije je predstojnik političnega okrajnega oblastva ali, ako je zadržan, njegov namestnik.

Udje so

se strani političnega okrajnega oblastva: uradnik tega oblastva in okrajni, oziroma mestni zdravnik ali, če je zadržan, njegov namestnik;

se strani skupne vojske (vojne mornarice): po en štabni častnik ali stotnik in en višji častnik;

se strani deželne brambe: štabni častnik ali stotnik;

nadalje: najmanj en vojaški zdravnik skupne vojske (vojne mornarice) ali deželne brambe.

Delokrog udov naborne komisije se določijo z ukazom.

Za priče nabornega postopka imata pravico biti navzoča pri naboru dva uda, ki ju voli okrajni zastop ali, kjer ni okrajnih zastopov, občinski zastop nabornega kraja.

Za tiste naborne okraje, iz katerih se potrjenci ne uvrščajo v skupno vojno moč, se določijo sestava naborne komisije — kolikor se tiče vojaških udov — z ukazom.

3. Naborne zavezanke, ki se spoznajo za sposobne, je potrditi.

Zoper sklep na „potrjenje“, ki se je izrekel pri naboru, ni pripusten pravni pomoček.

Tiste potrjence, katerim se po §§ 29, 30, 31 in 82 prizna ugodnost v izpolnjevanju službene dolžnosti, je takoj nameniti za nadomestno rezervno; namemba vseh drugih za novince ali nadomestne rezerviste je pridržana.

Ako naborni zavezanec ni prišel na nabor, je treba z zakonitimi pomočki ukreniti, da se privede dodatno. Tak naborni zavezanec se lahko privede, brez ozira na njegovo domovinsko pravico, pred bližnjo naborno komisijo in, ako se upravičeno sumi, da bi utegnil pobegniti, ga je do privedbe pred komisijo začasno oblastveno pripreti.

4. Tam, kjer vojni zavezanci v večjem številu izostajajo od nabora ali se dogajajo v izdatni meri zlorabe pri naboru, lahko ukrene minister za deželno bran z ukazom pripravne izredne naredbe, da se temu odpomore, samo da se opraviči pred prihodnjim državnim zborom.

V ostalem se uredi z ukazom nadzorovanje, da se vojni zavezanci ne odtegnejo vojni dolžnosti s tem, da prestopijo meje monarhije.

§ 18.

Tisti, ki se v vojaških vzgojevališčih in izobraževališčih izobrazijo za častnike ali častniške aspirante, so odvezani od naborne dolžnosti, dokler traja njihovo razmerje kakor akademiki ali gojenci. Njihovo potrditvev, potem uvrstitev v skupno vojsko, vojno mornarico ali v deželno brambo odredé vojaška oblastva po posebnih predpisih, obstoječih o tem.

§ 19.

1. Za prostovoljca se lahko vzprejme vsakdo, ki ustreza pogojem §§ 14, oziroma 15; število, do katerega se morejo prostovoljci vzprejeti v deželno brambo, preden so izpolnili naborno dolžnost, se za sedaj določa s petimi odstotki novinskega kontingenta deželne brambe, v primeru potrebe pa ga lahko minister za deželno bran izpremeni v porazumu z vojnim ministrom.

Od prostovoljnega vstopa so izključeni tisti, ki zaradi kazenskosodne obsodbe ne uživajo vseh državljanskih pravic.

Nedoletniki potrebujejo za prostovoljni vstop privoljenja svojega očeta ali svojega varuha.

2. Tistemu, ki vstopi prostovoljno, je dovoljeno izbrati si vojaško krdelo (zavod), v katerem hoče služiti, če je izbrano vojaško krdelo (zavod) upravičeno, vzprejemati prostovoljce in če ima prostovoljec sposobnost za to; ako ima prostovoljno vstopajoči pravico do dveletne prezentne službe po § 20 in ako se poteguje za to pravico, se more vzprejeti samo v vojaško krdelo (zavod), za katero je zakonito določen dveletni prezentni službeni čas. Mornarji po poklicu morejo prostovoljno vstopati samo v vojno mornarico.

3. Tistim vojnim zavezancem, ki so po svojem letnem razredu že klicani na nabor, ni dovoljen prostovoljni vstop med glavnim naborom.

Tisti, ki je bil po zakonu dolžen priti na nabor, pa ni prišel, se tako dolgo ne vzprejme za prostovoljca, da se je podvrgel odločbi naborne komisije za zamujene nabore.

4. Prostovoljno v skupno vojsko ali v deželno brambo vstopajoči so zavezani triletni prezentni in sedemletni rezervni službi; izvzeti od tega so v točki 2 oznamljeni prostovoljno vstopajoči z dveletno prezentno službo, katerim je naložena desetletna rezervna službena dolžnost. Prostovoljno v vojno mornarico vstopajoči so zavezani zanjo v § 8 ustanovljenemu službenemu času.

5. Prostovoljno vstopajoče potrjujejo vojaška oblastva po posebnih določilih.

6. Službena dolžnost tistih, ki so zadostili svoji naborni dolžnosti ali ki prostovoljno vstopijo po dovršeni službeni dolžnosti, se razteza samo na trileten — pri vojni mornarici štirileten — prezentni službeni čas, oziroma na dobo vojne.

7. Osebe, ki nimajo v §§ 14 in 15, odstavek a) oznamljenega državljanstva, oziroma deželanstva, se morejo samo z dovoljenjem Njegovega Veličanstva izjemoma vzprejeti v skupno vojsko ali v deželno brambo na trileten — v vojni mornarici na štirileten — prezentni službeni čas, eventualno za dobo vojne, ako ustrezajo sicer za prostovoljni vstop določenim pogojem in se izkažejo z brezpogojnim dovoljenjem svoje vlade za to.

§ 20.

Tistim — bodisi prostovoljno, bodisi na glavnem ali opravičenem dodatnem naboru — potrjenim novincem skupne vojske ali deželne brambe,

Dolžnost samo dveletne prezentne službe v skupni vojski ali v deželni brambi.

Potrjevanje tistih, ki so se izobrazili za častniški stan.

Prostovoljni vstop, vstop inozemcev v skupno vojsko, v vojno mornarico ali deželno brambo.

ki so dne svojega prostovoljnega vstopa, oziroma do najkasneje 1. dne oktobra tistega leta, v katerem dopolnijo 21. leto starosti,

- a) z uspehom dovršili šest razredov državne ali s pravico javnosti opremljene nedržavne srednje šole v ožjem zmislu (gimnazije, realke) ali
- b) državno ali s pravico javnosti opremljeno nedržavno šolo, ki posreduje zaokroženo izobrazbo za obrtniško, umetniško, tehniško, trgovsko, kmetijsko ali gozdarsko, rudarsko ali plavžarsko poklicno stroko,

se ne more naložiti dolžnost tretjega prezentnega službenega leta (§ 8).

Pravico do priznanja te dveletne prezentne službe je zglasiti najkasneje ob prostovoljnem vstopu, oziroma na vsakočasnem naboru; kdor opusti to zglasitev in ne more opravičiti opustitve, izgubi pravico.

Šole pod a) in b) označenjene vrste določa minister za deželno bran v porazumu z ministrom za bogočastje in nauk ter s strokovnimi ministri, ki pridejo eventualno v poštev, in v porazumu z vojnimi ministrom.

§ 21.

1. Ugodnost enoletnega prostovoljca s samo enoletno prezentno in enajstletno rezervno službeno dolžnostjo v skupni vojski ali v deželni brambi — brez ozira na to, ali se potrdi kdo prostovoljno ali na glavnem ali opravičenem dodatnem naboru — se prisodi tistim, ki so najkasneje 1. dne oktobra tistega leta, za katero se potrdé, kakor javni učenci ali privatisti z uspehom dovršili državno ali s pravico javnosti opremljeno nedržavno višjo gimnazijo, tako višjo realko ali njima enako državno ali s pravico javnosti opremljeno nedržavno srednje učilišče umetniške, tehniške, obrtne, trgovske, nautiške, kmetijske ali gozdarske smeri v kraljevinah in deželah, zastopanih v državnem zboru, v deželah svete ogrske krone ali v Bosni in Hercegovini ali so prebili zrelostno preskušnjo na takem zavodu.

Katerim učiliščem gre v zmislu prvega odstavka ugodnost enoletne prezentne službe za njihove absolvente, oziroma katere dokaze studij je smatrati za enake dokazom, podanim z dovršitvijo teh zavodov, določi minister za deželno bran v porazumu z ministrom za bogočastje in nauk ter s strokovnimi ministri, ki še pridejo eventualno v poštev, in v porazumu z vojnimi ministrom.

Enaka ugodnost se priznava tistim, ki so najkasneje do 1. dne oktobra tistega leta, za katero se potrdé, kakor javni učenci z uspehom dovršili:

šest razredov državne ali s pravico javnosti opremljene nedržavne srednje šole v ožjem zmislu (gimnazije, realke) ali

prva dva letnika enega izmed enakih srednjih učilišč, označenjenih v prvem in drugem odstavku, ali javnega ali s pravico javnosti opremljenega učiteljišča

ali so na podlagi rednega šolskega obiskovanja dokazali studije, ki jih je zmislu primerno uporabljaje drugi odstavek enačiti dokazom, opravljenim z dovršitvijo šest razredov, oziroma dveh letnikov spredaj označenjenih šol,

in so v vseh primerih z uspehom naredili še preskušnjo pred komisijo, postavljeno za to.

Sestava te komisije in mera zahtev, ki se stavijo, ter postopek, ki se ga je držati pri preskušnji, se določi z ukazom.

2. V prvem odstavku točke 1 določena ugodnost gre tistim vojnim zavezancem, ki so najkasneje 1. dne oktobra tistega leta, za katero se potrdé:

- a) učne moči na javnih ali s pravico javnosti opremljenih občin ljudskih šolah, meščanskih šolah in učiteljiščih,
- b) učne moči na javnih ali s pravico javnosti opremljenih vzgojevališčih za ne polnournne ali za zanemarjene otroke ali
- c) so z uspehom dovršili eno izmed učiteljišč, označenjenih v lit. a).

3. Vojnim zavezancem, ki so na polju znanstva, slovstva, tehnike, umetnosti ali umetnostne obrti storili kaj čisto posebno imenitnega, smejo v drugem odstavku točke 1 označenjeni ministri izjemoma prisoditi pravico do enoletne prezentne službe, tudi če ni sicer zahtevanih formalnih dokazov znanstvene usposobljenosti za enoletno prostovoljsko službo.

4. Pravico do ugodnosti enoletne prezentne službe je zglasiti najkasneje na vsakočasnem naboru dotičnika. S prisodbo pridobljena pravica ostane varovana tudi za naslednje letne razrede. Kdor zglasitev opusti in ne more opravičiti te opustitve, izgubi za ta nabor pravico do ugodnosti.

5. Izvzemši v točki 2 oznamenjene enoletne prostovoljce, ki morajo odslužiti frontno službo v deželni brambi, se porazdelé v nabornem letu potrjeni enoletni prostovoljci med skupno vojno močjo in deželno brambo v razmerju obeh novinskih kontingentov. V skupno število, pripadajoče po tem na skupno vojno moč, oziroma na deželno brambo, je vračunati najprej tiste, ki so prostovoljno vstopili v dotični del oborožene moči; njihovo število ne sme pri deželni brambi tačas presegati enega odstotka njenega novinskega kontingenta, ako je potreba, pa se lahko izpremeni v porazumu ministra za deželno bran z vojnim ministrom. Ostanek, ki potem še nedostaja do skupnega števila, je potem porazdeliti iz enoletnih prostovoljcev, potrjenih na naboru, po določilih § 36. Ako se pokaže presežno število enoletnih prostovoljcev pri deželni brambi — pri tem se ne vpoštevajo v točki 2 oznamenjeni enoletni prostovoljci — se mora to, kakor je treba, izravnati ustrezno razmerju novinskih kontingentov skupne vojne moči in deželne brambe v porazumu med ministrom za deželno bran in vojnim ministrom. Dodatne izpremembe razdelitve so dopustne samo v posebno ozira vrednih primerih.

6. Enoletnim prostovoljcem, ki dokažejo, da nadaljujejo svoje nauke na višjih učiliščih ali da praktično delajo, da se dalje izobrazijo v svoji stroki, je — pridržujé njih poziv v primeru mobilizacije (dopolnitve na vojni stalež) — dovoljeno izbrati si leto za nastop prezentne službe; odložiti to službo čez 1. dan oktobra tistega leta, v katerem dovrši dotičnik 24. leto starosti, pa je dopustno samo v posebno ozira vrednih razmerah.

Gledé odloga prezentne službe, zaprosenega iz drugih razlogov, se uporabljajo določila § 33.

7. Enoletno prezentno službo je odslužiti praviloma na državne stroške in samo na posebno prošnjo na svoje stroške; pri konjištvu, topničarstvu na konjih in trénskem krdelu morajo enoletni prostovoljci frontne službe odslužiti prezentno službo načeloma na svoje stroške; v tem je všteto — poleg obleke, opreme in oskrbe iz svojega — pri konjištvu in topničarstvu na konjih tudi vse, kar je treba za ježo in prehrano konja.

Znesek stroškov, ki je neobhodno potreben za preskrbo v času enoletne prezentne službe na svoje stroške, ter za nabavo in vzdrževanje konja, se določi vsakočasno z ukazom.

8. Enoletnim prostovoljcem na svoje stroške je dano na voljo izbrati si vojaško krdelo.

Vojni minister, oziroma minister za deželno bran pa določi z ozirom na porabnost v okviru organizacije, ter na možnost namenu primerne izučbe enoletnih prostovoljcev, do katerega števila se smejo pri posameznih vojaških krdelih (zavodih), oziroma delih krdel (službenih strokah) sprejemati enoletni prostovoljci. Ako je pri vojaškem krdelu (zavodu), oziroma pri delu krdel (službeni stroki) doseženo to število, mora enoletni prostovoljec na svoje stroške prositi za vzprejem pri drugem vojaškem krdelu (zavodu), oziroma delu krdel (službeni stroki); ako pa to število ni doseženo, se enoletnemu prostovoljcu, tudi na državne stroške, ne sme odreči zaproseni vzprejem.

9. Enoletni prostovoljci se, če plačujejo stroške za svoje stanovanje, ne smejo kazernirati, ako ne terjajo izjem posebni vojaški razlogi službe, izučbe ali discipline. Ako menja njihovo vojaško krdelo garnizijo, se sme tem enoletnim prostovoljcem v miru v službeno pripustnih in osebno ozira vrednih razmerah dovoliti, da nadaljujejo prezentno službo v dosedanji garniziji, ako je tam vojaško krdelo orožja iste vrste.

10. Prezentni službeni čas ostane namenjen edinole vojaški izučbi.

11. Enoletnim prostovoljcem, ki so vstopili prostovoljno in nastopijo prezentno službo še, preden vstopijo v naboru zavezano starost, se šteje službeni čas od dneva, katerega so nastopili prezentno službo, sicer pa od 1. dne oktobra tistega leta, v katerem dovrše 21. leto starosti. Službeni čas enoletnih prostovoljcev, potrjenih na naboru, šteje od 1. dne oktobra nabornega leta.

12. Od ugodnosti enoletne prezentne službe je izključen tisti, ki je bil pravomočno obsojen zaradi hudodelstva ali zaradi pregreškov ali prestopkov, storjenih iz dobičkarije, ali zaradi pregreška, žalečega javno нравnost.

13. Ugodnost enoletne prezentne službe izgubi tisti, ki je bil — bodisi pred nastopom ali po nastopu prezentne službe — pravomočno obsojen zaradi katerega v točki 12 navedenih kaznivih dejanj. V tem primeru je vračunati že odsluženi prezentni službeni čas.

14. Konec ugodnosti enoletne prezentne službe izreče na podstavi kazénskôsodne razzsodbe minister za deželno bran — pri pripadnikih skupne vojne moči v porazumu z vojnim ministrom.

15. Enoletni prostovoljec mora odslužiti prezentno službo ali v frontni službi pri četi ali kakor medicinec, veterinar, farmacevt ali po potrebi v drugih posebnih službenih strokah.

§ 22.

Enoletni prostovoljci frontne službe se po dovršeni prezentni službi prestavijo v reservo.

Tisti, ki so v letu prezentne službe dokazali usposobljenost za doseg šarže rezervnega častnika v teoretskem in praktičnem oziru in izkažejo primerno vedenje (konduito), se imenujejo, če ustrezajo sicer predpisanim pogojem, po potrebi, ki je po organizaciji, za kadete ali zastavnike v rezervi, oziroma se povišajo za rezervne častnike, drugi ostanejo začasno aspiranti rezervnih kadetov; tisti, ki so pač dokazali to usposobljenost, pa ne ustrezajo sicer predpisanim pogojem, ostanejo aspiranti rezervnih kadetov dotlej, da so izpolnjeni ti pogoji.

Mera zahtev, ki se stavijo, in postopek, ki se ga je držati ob presojanju usposobljenosti, se določi z zadevnimi predpisi, ki jih odobri Njegovo Veličanstvo.

Enoletni prostovoljci frontne službe, ki v letu prezentne službe niso dokazali usposobljenosti za doseg šarže rezervnega častnika, pridejo v reservo v šarži, ki ustreza njihovem vojaškemu vedenju in znanju.

V posebno ozira vrednih primerih se lahko dokaže usposobljenost izjemoma v rezervnem razmerju v prvih dveh letih.

V ostalem se zmislu primerno uporabljajo določila § 21.

§ 23.

Enoletnim prostovoljcem, ki se bavijo z medicinskimi nauki, se prisoja ugodnost, da služijo prezentno tri mesece v frontni službi pri pehoti ali lovskem krdelu in po potrebi v vojni mornarici kakor „enoletni prostovoljci-medicinci“ in — ko so dosegli doktorsko stopnjo vsega zdravilstva (naredili za doseg doktorske stopnje potrebne rigoroze) — devet mesecev, izmed njih šest v vojaških zdravstvenih zavodih, kakor „enoletni prostovoljci-zdravniki“.

Frontno službo pri pehoti ali lovskem krdelu, oziroma v vojni mornarici je nastopiti 1. dne julija

in jo praviloma odslužiti v prvem medicinskem učnem letu, najkasneje pa v tistem letu, v katerem dovrši dotičnik 24. leto starosti.

Po dovršeni frontni službi se dá enoletnim prostovoljcem-medicincem trajen dopust.

Službo kakor „enoletni prostovoljec-zdravnik“ je nastopiti 1. dne aprila ali 1. dne oktobra in sicer najkasneje 1. dne oktobra tistega leta, v katerem dovrši dotičnik 28. leto starosti. Ako bi se z izpremembo medicinskega študijskega reda podaljšala za doseg doktorske stopnje sedaj določena doba, se preloži spredaj določeni čas v enaki meri.

Tisti enoletni prostovoljci-zdravniki, ki dokažejo v svoji prezentni službi usposobljenost za doseg šarže rezervnega vojaškega zdravnika, izkažejo primerno vedenje (konduito) in ustrezajo sicer predpisanim pogojem, se povišajo še, dokler opravljajo prezentno službo kakor enoletni prostovoljci-zdravniki, za namestnike asistenčnih zdravnikov in, ko so odslužili prezentno službo, se imenujejo — po potrebi — za asistenčne zdravnike v rezervi.

Enoletni prostovoljci zdravniki, ki v svoji prezentni službi niso dokazali usposobljenosti za doseg šarže rezervnega vojaškega zdravnika ali ne ustrezajo sicer predpisanim pogojem, pridejo, ko so odslužili prezentno službo, v reservo v šarži, ki ustreza njihovem vojaškemu vedenju in znanju, z namembo za zdravniško službo.

Usposobljenost za doseg šarže rezervnega vojaškega zdravnika se lahko v posebno ozira vrednih primerih dokaže potem, ko je bil dotičnik prestavljen v reservo, v teku vsega službenega časa.

Tisti enoletni prostovoljci-medicinci, ki opusté medicinske nauke ali ne dosežejo doktorske stopnje do časa, določenega v četrtem odstavku (ne naredijo za doseg doktorske stopnje potrebnih rigorozov), morajo odslužiti enoletno prezentno službo kakor frontno službo pri četi, oziroma v zdravstveni pomožni službi — vračunivši morda že opravljeni čas prezentne službe.

V ostalem se zmislu primerno uporabljajo določila §§ 21 in 22.

§ 24.

Enoletnim prostovoljcem, ki se bavijo z živino-zdravniškimi nauki, se prisodi ugodnost enoletne prezentne službe za veterinarje. To službo pa morajo

nastopiti šele, ko so dosegli živinozdravniški diplom, pri konjištvu, poljskem ali gorskem topničarstvu ali trénskem krdelu in se porablja po primerni prvi vojaški izučbi za veterinarje.

Enoletni prostovoljci-veterinarji, ki opusté živinozdravniške nauke ali ne dosežejo diploma najkasneje 1. dne oktobra tistega leta, v katerem dovršé 26. leto starosti, morajo odslužiti enoletno prezentno službo kakor frontno službo pri četi, oziroma po primerni prvi vojaški izučbi v živinozdravniški pomožni službi.

Ako bi se z izpremembo živinozdravniškega učnega reda podaljšala za dosego živinozdravniške izobrazbe, oziroma živinozdravniške doktorske stopnje sedaj določena doba, se preloži spredaj določeni čas v enaki meri.

Po dovršeni prezentni službi se prestavijo enoletni prostovoljci-veterinarji v reservo.

Tisti, ki so v letu prezentne službe dokazali usposobljenost za dosego šarže rezervnega vojaškega živinozdravnika, ki izkažejo primerno vedenje (konduito) in ustrezajo sicer predpisanim pogojem, se imenujejo za vojaške živinozdravniške praktikante v rezervi, oziroma, kolikor je treba, za nižje živinozdravnike v rezervi; tisti, ki niso dokazali te usposobljenosti ali ne ustrezajo sicer predpisanim pogojem, pridejo v reservo v šarži, primerni njihovem vojaškemu vedenju in znanju, z namembo za živinozdravniško službo.

Usposobljenost za dosego šarže rezervnega vojaškega živinozdravnika se lahko dokaže v posebno ozira vrednih primerih, ko je bil dotičnik prestavljen v reservo, v teku vsega službenega časa.

V ostalem se zmislu primerno uporabljajo določila §§ 21 in 22.

§ 25.

Farmaceutom, ki so najdalje do 1. dne oktobra tistega leta, za katero se potrdé, dovršili šest razredov gimnazije ali realke in so z uspehom prebili tirocinialno preskušnjo, ter enoletnim prostovoljcem, ki se bavijo s farmacevtskimi nauki, se prisoja ugodnost enoletne prezentne službe kakor „enoletni prostovoljec-farmaceut“.

To službo pa morajo nastopiti šele kakor diplomirani magistri farmacije in se po primerni prvi vojaški izučbi odkažejo v službovanje vojaškemu zdravstvenemu zavodu.

Enoletni prostovoljci-farmaceuti, ki ob času potrditve niso imeli pravice do ugodnosti enoletne prezentne službe v frontni službi in ki opusté farmacevtske nauke ali ne dosežejo diploma do 1. dne oktobra tistega leta, v katerem dovršé 26. leto starosti, morajo odslužiti enoletno prezentno službo — po primerni prvi vojaški izučbi — v zdravstveni pomožni službi; tisti, ki so imeli 1. dne oktobra tistega leta, za katero so bili potrjeni, pravico do ugodnosti enoletne prezentne službe v frontni službi in ki opusté farmacevtske nauke, odslužijo enoletno prezentno službo v frontni službi.

Po dovršeni prezentni službi se prestavijo enoletni prostovoljci-farmaceuti v reservo.

Tisti enoletni prostovoljci-farmaceuti, ki so v teku leta prezentne službe dokazali usposobljenost za dosego šarže rezervnega vojaškega medikamentnega uradnika, ki izkažejo primerno vedenje (konduito) in ustrezajo sicer predpisanim pogojem, se povišajo za vojaške medikamentne praktikante, oziroma po potrebi za vojaške medikamentne akcesiste v rezervi; tisti, ki niso dokazali te usposobljenosti ali ne ustrezajo sicer predpisanim pogojem, pridejo v reservo v šarži, ki ustreza njihovem vojaškemu vedenju in znanju, z namembo za zdravstveno pomožno službo.

Usposobljenost za dosego šarže rezervnega vojaškega medikamentnega uradnika se lahko dokaže v posebno ozira vrednih primerih, ko je bil dotičnik prestavljen v reservo, v teku vsega službenega časa.

V ostalem se zmislu primerno uporabljajo določila §§ 21 in 22.

§ 26.

Enoletni prostovoljci, ki hočejo doseči izučbo v posebni službeni stroki, se lahko — po potrebi — njej odkažejo po primerni prvi vojaški izučbi.

Enoletni prostovoljci v posebnih službenih strokah.

Pri tem se zmislu primerno uporabljajo določila §§ 21 in 22.

§ 27.

1. Ugodnost kakor enoletni prostovoljec s samo enoletno prezentno in enajstletno rezervno službeno dolžnostjo v vojni mornarici se brez ozira na to, ali je bil dotičnik potrjen prostovoljno ali na glavnem ali opravičenem dodatnem naboru, priznava tistim,

Enoletni prostovoljci vojne mornarice.

Enoletni prostovoljci-farmaceuti.

ki so najkasneje 1. dne oktobra tistega leta, za katero se potrdé, mornarji po poklicu, ki so kakor javni učenci ali privatisti pridobili sklepno preskusno izpričevalo državne ali s pravico javnosti opremljene, nedržavne mornarske šole v državnem zboru zastopanih kraljevin in dežel ali državnega ali s pravico javnosti opremljenega nedržavnega učilišča dežel svete ogrske krone, ki se po stopnji izobrazbe enači mornarskim šolam, in so bili kakor kadetje najmanj eno leto vkrcani na potovanju izven mej malega obrežnega plovstva; tistim, ki zadnjemu pogoju še niso ustregli 1. dne oktobra nabornega leta, se lahko dovoli, da ga izpolnijo, odlog nastopa prezentne službe do najkasneje 1. dne oktobra tistega leta, v katerem dopolnijo 24. leto starosti.

Katere zavode, oziroma katere dokaze studij je enačiti tuzemskim mornarskim šolam, oziroma dokazom, podanim z opravo sklepne preskušnje na taki šoli, določi minister za deželno bran v porazumu z ministrom za bogočastje in nauk ter s strokovnimi ministri, ki pridejo eventualno še v poštev, in v porazumu z vojnim ministrom.

2. Enoletno prezentno službo v vojni mornarici je odslužiti na državne stroške.

3. Mornarje po poklicu, ki so bili — bodisi prostovoljno, bodisi na naboru — potrjeni z ugodnostjo enoletne prezentne službe, je uvrstiti edinole v vojno mornarico, ako so fizično pripravni za to.

4. Po dovršeni prezentni službi se prestavijo enoletni prostovoljci v reservo.

Tisti enoletni prostovoljci, ki so v teku leta prezentne službe dokazali usposobljenost za dosego šarže pomorskega kadeta v rezervi in izkažejo primerno vedenje (konduito), se imenujejo za pomorske kadete v rezervi, ako ustrezajo sicer predpisanim pogojem; tisti, ki niso dokazali te usposobljenosti ali ne ustrezajo sicer predpisanim pogojem, pridejo v reservo v šarži, ki je primerna njihovem vojaškemu vedenju in znanju.

Usposobljenost za dosego šarže pomorskega kadeta v rezervi se lahko dokaže v posebno ozira vrednih primerih potem, ko je bil dotičnik prestavljen v reservo, v teku vsega službenega časa.

5. V ostalem se zmislju primerno uporabljajo določila §§ 21 in 22.

§ 28.

1. Vojni zavezanci, katerim se je priznala ugodnost enoletne prezentne službe v frontni službi skupne vojske ali deželne brambe in ki so:

Prostovoljna
dveletna
prezentna
služba
v vojni
mornarici.

- a) redni slušatelji na tehniški visoki šoli v državnem zboru zastopanih kraljevin in dežel ali dežel svete ogrske krone in dokažejo, da so z vsaj dobrim uspehom naredili obe državni preskušnji v stroki gradnje strojev,
- b) ki so absolvirani učenci mehaniško-tehniškega ali elektro-tehniškega oddelka višje obrtne šole v državnem zboru zastopanih kraljevin in dežel, dežel svete ogrske krone ali višje strokovne šole za stavbno in strojno ključavničarstvo na tehnološkem obrtnem muzeju na Dunaju in imajo zrelostno izpričevalo,
- c) ki so absolvirani učenci na državni obrtni šoli v Trstu obstoječega tečaja za ladjedelstvo in imajo izpričevalo usposobljenosti za pomorsko ladjedelstvo,

lahko odslužijo svojo službeno dolžnost v vojni mornarici, ako so fizično pripravni za to, toda zavezanci so potem dveletni prezentni in desetletni rezervni službi.

2. V teku te dveletne prezentne službe, ki se mora odslužiti na državne stroške, jim ostanejo varovane vse enoletnim prostovoljcem sicer dovoljene ugodnosti.

3. Da se odsluži dveletna prezentna služba v vojni mornarici, za to se lahko zaprosi vsakčas, preden se nastopi frontna služba v skupni vojski ali v deželni brambi.

V točki 1 pod lit. a) navedenim slušateljem tehniških visokih šol, ki so prosili za uvrstitev v vojno mornarico in ki do 1. dne oktobra leta, v katerem dopolnijo 24. leto starosti, še niso naredili druge državne preskušnje, se lahko dovoli, da naredé to preskušnjo, odlog prezentne službe do 1. dne oktobra tistega leta, v katerem dopolnijo 26. leto starosti.

4. Po dovršeni dveletni prezentni službi v vojni mornarici se tisti, ki dokažejo usposobljenost za dosego šarže strojedelskega (elektro-) eleva, ki izkažejo primerno vedenje (konduito) in ustrezajo sicer predpisanim pogojem, prestavijo v reservo kakor strojedelski (elektro-) elevi; tisti, ki tega ne dokažejo

ali ne ustrezajo sicer predpisanim pogojem, pridejo v reservo kakor strojni (elektro) podčastniki ali v šarži, ki je primerna njihovem vojaškemu vedenju in znanju.

Usposobljenost za dosego šarže strojedelskega (elektro) eleva, oziroma strojnega (elektro) podčastnika se lahko dokaže v posebno ozira vrednih primerih potem, ko je bil dotičnik prestavljen v reservo, v teku vsega službenega časa.

5. V ostalem se zmislu primerno uporabljajo določila §§ 21 in 22.

§ 29.

1. Kandidate duhovskega stanu vsake zakonito priznane cerkve in verske družbe je, če so ob času nabora v tem razmerju in se potrdé, na njihovo prošnjo nameniti za nadomestno reservo. Da morejo nadaljevati bogoslovne nauke, so v miru in v vojni oproščeni vsake prezentne službe, prve vojaške izučbe, obdobjnih orožnih (službenih) vaj in kontrolnih zborov.

2. Enaka ugodnost se priznava razen tega:

- a) tistim, ki se, preden nastopijo prezentno službo, posvetijo bogoslovnim naukom ali so postali novici duhovskega reda, ter
- b) tistim, ki vstopijo po dovršeni prezentni službi v bogoslovne nauke ali jih nadaljujejo

in se hočejo posvetiti duhovskemu stanu.

3. Ko so zadobili mašnikovo posvečenje, oziroma ko so bili nameščeni v dušnem pastirstvu ali v duhovski učiteljski službi, se prestavijo iz staleža nadomestne rezerve v razvidnost (evidenco) nadomestne rezerve deželne brambe.

4. Vse posvečene duhovnike, oziroma nameščence v dušnem pastirstvu ali v duhovski učiteljski službi je v času njihove službene dolžnosti imeti v razvidnosti nadomestne rezerve deželne brambe in v primeru mobilizacije (dopolnitve na vojni stalež) in v vojni se lahko porablja v času njihove službene dolžnosti za dušno pastirstvo za vso oboroženo moč.

5. Tisti, ki opusté duhovski poklic, preden so dobili višja posvečenja, oziroma preden so dosegli usposobljenost za namestitev v duhovski službi, ter kandidatje duhovskega stanu, ki ne dosežejo

duhovske službe v času, ki ga določi minister za deželno bran v porazumu z ministrom za bogočastje in nauk in z vojnim ministrom, ali ki ne dokažejo vsako leto, ali brez zadostne opravičbe ne dokažejo pravočasno, da še traja pravica do ugodnosti, se izločijo iz nadomestne rezerve, če jih ni iz kakega drugega naslova ugodnosti pustiti v njej, in se jim naloži dolžnost takoj odslužiti zakonito prezentno službo. Ako ostanejo v nadomestni rezervi, jih je takoj vzeti v prvo vojaško izučbo. Ako so imeli 1. dne oktobra tistega leta, za katero so bili potrjeni, pravico do ugodnosti enoletne prezentne službe, jim ostane ta pravica varovana.

Po izstopu iz prezentne službe je ravnati z njimi gledé nadaljnega izpolnjevanja službene dolžnosti po njihovem nabornem letniku.

S tistimi, ki opusté duhovski poklic, ko so dobili višja posvečenja, oziroma ko so bili nameščeni v duhovski službi, je ravnati slično.

§ 30.

1. Posestnike podedovanih kmetij je nameniti, če se potrdé, za nadomestno reservo — ako sami po poklicu oskrbujejo gospodarstvo na licu mesta in ako zemljiški donos gospodarstva, ustrezno krajevnim razmeram, zadošča za samostojno vzdrževanje rodbine petih oseb, ne da bi presegel štirikratni znesek takega donosa ali ako je to gospodarstvo smatrati za dvorec srednje velikosti v zmislu zakona z dne 1. aprila 1889. l. (drž. zak. št. 52) in dotičnih deželnih zakonov; ako dosežejo to pravico po uvrstitvi, jih je prestaviti v nadomestno reservo.

Lastnost zemljiškega posestva kakor podedovanega posestva se nanaša zgolj na zadnjega posestnika, ki hoče doseči ugodnost.

Za podedovano v zmislu 1. odstavka velja tudi z odstopom prevzeta kmetija, ako je prejšnji posestnik med tem umrl in bi bila kmetija po zakonitem dednem nasledstvu itak pripadla sedanjemu posestniku.

Ako je naborni zavezanec od umrlega očeta ali matere podedoval samo polovico kmetije, drugo polovico tega gospodarstva pa prevzel od preživele matere ali očeta, je ta način pridobitve enačiti pridobitvi iz naslova dedne pravice.

Ako se kmetija po prostem dogovoru zakonito poklicanih dedičev odkaže enemu izmed njih s pogojem, da izplača ostale interesente, je uspeh takega dogovora enačiti zakonitemu dednemu nasledstvu.

Ako je zapustnik svojo kmetijo še za živa delil v dve ali več zemljiških gospodarstev ali ako izvršijo to delitev šele dediči, bodisi po sporočilu poslednje volje zapustnikove, bodisi v prostovoljnem porazumu dedičev, more vsak izmed njih zahtevati ugodnost samo tedaj, ako oskrbuje, če so izpolnjeni vsi ostali pogoji, sam gospodarstvo kmetije, ki jo je poddedoval, po poklicu na licu mesta.

2. Ako je obstajal naslov ugodnosti že pred nastopom prezentne službe, pa se do nastopa prezentne službe ni uveljavil brez zadostnega opravičenja, nastane pravica do prestavitve v nadomestno reservo šele o priliki prihodnje obče menjave moštva.

3. Ako vojak, ki je na podstavi določil tega paragrafa v nadomestni rezervi, izgubi naslov ugodnosti ali ne dokaže vsako leto ali brez zadostnega opravičenja ne pravočasno, da obstaja dalje pravica do ugodnosti, je dolžen takoj odslužiti morda še naloženo mu prezentno službo, če ga ni iz kakega drugega naslova ugodnosti pustiti v nadomestni rezervi. Gledé nadaljnega izpolnjevanja službene dolžnosti je ravnati z njim po njegovem nabornem letniku.

§ 31.

1. Oziraje se na njihove rodbinske razmere je naslednje kategorije službenih zavezancev nameniti za nadomestno reservo, oziroma jih prestaviti v njo:

- a) edinega sina očeta, ki je nezmožen kaj pridobiti, ali ovdovele matere ali, ako ni sina, edinega zeta, če niso razmere, ki osnujejo zetovo pravico, obstajale že ob času, ko se je oženil;
- b) po očetovi smrti edinega vnuka deda (starega očeta), ki je nezmožen kaj pridobiti, ali ovdovele babice (stare matere), če nimata sina, ki je zmožen kaj pridobiti;
- c) edinega brata ali polbrata popolnoma osirotelih bratov in sester ter edinega polbrata bratov in sester, ki nimajo očeta.

2. Toda reklamirati se more samo tisti edini zakonski in rodni sin, vnuk, brat ali po polu brat, oziroma tisti edini zet, od čigar ugodnosti je odvisno preživljanje njegovih roditeljev, deda in babice ali bratov in sester, oziroma tasta in tašče, če tudi izpolnjuje to obveznost.

3. To ugodnost je priznati edinemu vnuku, ki preživlja svojega deda ali svojo babico po materi, tudi tedaj, če njegov oče živi, čigar zakon pa je razvezan.

4. Nezakonskemu sinu gre enaka ugodnost, ako je od tega odvisno preživljanje njegove rodne matere, njegovega deda po materi, ki je nezmožen kaj pridobiti, njegove ovdovele babice po materi ali njegovih popolnoma osirotelih bratov in sester in če on tudi izpolnjuje to obveznost.

5. Za nezmožne kaj pridobiti je smatrati tudi: očeta, deda, oziroma tasta, ki je že prekoračil 65. leto starosti.

6. S pogoji, navedenimi v točki 2, se ravna enako kakor z edinim sinom, vnukom ali bratom, oziroma zetom tudi s tistim, čigar edini brat, ostali bratje ali polbratje, oziroma svaki

- a) so v redni ali kazensko podaljšani aktivni vojaški službi ali so v zmislu § 43, točka 2, in § 44, točka 2, pritegnjeni v izjemno aktivno službovanje,
- b) prostovoljno nadaljujejo prezentno službo kakor podčastniki,
- c) so mlajši nego 19 let, ali
- d) so zaradi neozdravnih duševnih ali telesnih hib nesposobni za vsak pridobitek.

7. Tisti, ki so vstopili prostovoljno, dosežejo ugodnost tega paragrafa samo tedaj, če so nastale razmere, ki so podlaga pravice, šele po potrditvi.

8. Ako je obstajal naslov ugodnosti že pred nastopom prezentne službe, pa se do nastopa prezentne službe ni uveljavil brez zadostnega opravičenja, nastane pravica do prestave v nadomestno reservo šele o priliki prihodnje obče menjave moštva.

9. Ako vojak, ki je na podstavi določil tega paragrafa v nadomestni rezervi, izgubi naslov ugodnosti ali ako se ne dokaže vsako leto ali brez zadostnega opravičenja ne pravočasno, da obstaja dalje pravica do ugodnosti, je dotični vojak dolžen takoj odslužiti morda še naloženo mu prezentno službo, ako ga ni iz kakega drugega naslova ugodnosti pustiti v nadomestni rezervi. Gledé nadaljnega izpolnjevanja službene dolžnosti je ravnati z njim po njegovem nabornem letniku.

10. Ugodnosti po tem paragrafu ni priznati, če se dá naprej določiti, da bodo razmere, ki so podlaga prošnji za ugodnost, nehale v času od uvrstitve do 1. dne oktobra tistega leta, v katerem dovrši službeni zavezanec 23. leto starosti. V tem primeru je reklamirancu odložiti nastop prezentne službe do 1. dne oktobra tistega leta, v katerem se izpremené razmere.

§ 32.

1. Vojnim zavezancem, ki nimajo polne pravice do ugodnosti po §§ 30 ali 31, se lahko v čisto posebno ozira vrednih razmerah te vrste prizna ugodnost premestitve v nadomestno reservo.

2. Po tem je — po danih utemeljenih primerih — vsako leto premestiti v nadomestno reservo toliko moštva, kolikor ustreza štirim odstotkom za dotično leto na novinske kontingente potrjenih mož.

Porazdelijo se na teritorialne okoliše vobče po določilih zadnjih treh odstavkov § 13.

3. Ako so obstajale razmere, ki so podlaga ugodnosti, že pred nastopom prezentne službe, pa se do nastopa prezentne službe niso uveljavile brez zadostnega opravičenja, se morejo dotičniki premestiti v nadomestno reservo šele o priliki prihodnje obče menjave moštva.

4. Čim pri vojaku, ki je na podlagi teh določil v nadomestni rezervi, ne obstajajo več razmere, ki so podlaga ugodnosti, ali se ne dokaže ali brez zadostnega opravičenja ne pravočasno, da obstajajo dalje, je dolžen takoj odslužiti morda še naloženo mu prezentno službo, ako ga ni iz kakega drugega naslova ugodnosti pustiti v nadomestni rezervi. Gledé nadaljnjega izpolnjevanja službene dolžnosti je ravnati z njim po njegovem nabornem letniku.

5. Ugodnosti po tem paragrafu ni priznati, če se dá naprej določiti, da bodo razmere, ki so podlaga prošnji za ugodnost, nehale v času od uvrstitve do 1. dne oktobra tistega leta, v katerem dovrši službeni zavezanec 23. leto starosti. V tem primeru je reklamirancu odložiti nastop prezentne službe do 1. dne oktobra tistega leta, v katerem se izpremené razmere.

§ 33.

Novincem, ki se pripravljajo na določen življenski poklic ali se učijo kake umetnosti ali obrti in

bi trpeli znatno škodo, če bi se to prekinilo, ali ki dokažejo sicer posebno ozira vredne razmere, se lahko podeli odlog nastopa prezentne službe do 1. dne oktobra leta, v katerem dovrši dotičnik 24. leto starosti, — pridržujé njih poziv v primeru mobilizacije (dopolnitve na vojni stalež).

§ 34.

O priznavanju ugodnosti enoletne prezentne službe ter ugodnosti po §§ 29 do všteví 31, potem 82, nadalje o priznavanju dveletne prezentne službe po § 20 in o odlogu nastopa prezentne službe po § 31 odloča naborna komisija, zoper koje odločbo je mogoč priziv na politično deželno oblastvo in na zadnji stopnji na ministrstvo za deželno bran.

Katera oblastva odločujejo izven nabora, se določi z ukazom.

O priznavanju ugodnosti dveletne prezentne službe v vojni mornarici po § 28 odloča minister za deželno bran v porazumu z vojnim ministrom.

O ugodnosti, oziroma odlogu nastopa prezentne službe po § 32 odloča ministrstvo za deželno bran, ki pošlje izkaze o odločbah, izdanih gledé pripadnikov skupne vojne moči, vojnemu ministrstvu.

O priznavanju ugodnosti odloga prezentne službe po § 33 odločajo praviloma vojaška (brambovska) teritorialna poveljstva, zoper kojih odločbo je mogoč priziv na vojno ministrstvo, oziroma ministrstvo za deželno bran.

§ 35.

1. Popreskusiti je treba:

- a) naborne zavezance, o kojih nesposobnosti so se na naboru pokazala različna mnenja;
- b) do 31. dne decembra leta, v katerem dovršijo dotični vojni zavezanci 36. leto starosti: tiste, ki so bili na naboru spoznani za nesposobne, zoper katere pa je osnovan sum, da so dosegli ta izvid s tem, da so storili v tem zakonu ozna-menjen pregrešek;
- c) vojake — izvzemši nadomestne rezerviste — ki se v treh mescih od nastopa prezentne službe spoznajo za nesposobne, ako je hiba obstajala pred tem časom;

Pristojnost
za priznavanje
ugodnosti.

Popreskušnja
popreskušne
valne
komisije.

Priznava
ugodnosti
hraniteljem
rodbin in
kmetovalcem,
če ni polne
zakonite
pravice.

Odlog
prezentne
službe.

d) tiste moške svojce vojnih zavezancev, ki pridejo v poštev, če se zahtevajo ugodnosti po §§ 31 in 32, in ki se jih je zaukazalo pripeljati pred popreskuševalno komisijo.

2. Popreskušuje mešana komisija.

Predsednik popreskuševalne komisije je višji uradnik, ki ga odpošlje politično deželno oblastvo.

Udje so:

sè strani skupne vojske in deželne brambe:

po en general ali višji štabni častnik,

po en štabni ali višji častnik, ki je izvežban v stvareh dopolnjevanja vojske, in po en višji vojaški zdravnik;

sè strani političnega deželnega oblastva:

njega zdravstveni poročevalec ali njegov namestnik.

Delokrog udov se uravna z ukazom.

3. Zoper sklep popreskuševalne komisije ni pripusten pravni pomoček.

§ 36.

1. Tiste, ki so bili potrjeni na naboru, je porazdeliti v skupno vojno moč in v deželno brambo načeloma po vrstnem redu njihovega zapisa v nabornih seznamkih v vsakem letnem razredu menjaje v razmerju obeh novinskih kontingentov. Izvzeti od tega so: v § 21, točka 2, oznamljeni enoletni prostovoljci, tisti, ki se po naslednji točki 2 uvrsté edinole v vojno mornarico, potrjenci iz dopolnilnih okrajev vojne mornarice in iz nekdanjega okrožja kotorskega in iz kopne zemlje nekdanjega okrožja dubrovnškega.

2. Mornarje po poklicu ter sicer po svoji obrti morja vajene ljudi je uvrstiti edinole v vojno mornarico, če so fizično pripravni. Da se založi primanjkljaj, kolikor ga je še do potrebščine novincev, je pritegniti druge potrjence, ki so po svoji obrti ali po poklicu pripravni za službo v vojni mornarici.

V ostalem je izmed potrjencev iz dopolnilnih okrajev vojne mornarice — brez ozira na vrstni red, v katerem so zapisani v nabornih seznamkih, toda v okviru potrebščine novincev, ki jo je založiti za skupno vojno moč iz dotičnega dopolnilnega okraja vojne mornarice — izbrati najprej novince za vojno mornarico; pri tem pridejo v poštev v prvi vrsti prebivalci otokov, potem pa prebivalci obrežja.

3. Novince, pripadajoče za skupno vojsko in nadomestne rezerviste, je porazdeliti v vojaška krdela v državnem zboru zastopanih kraljevin in dežel, in sicer po možnosti v tista, ki se dopolnjujejo iz vojaškega teritorialnega okraja, v katerem imajo domovinsko pravico. Izjema od tega določila so tiste specialne vrste orožja in branše skupne vojske, oziroma njihova vojaška krdela, ki se po svoji določbi ne morejo tako organizovati, da bi se mogli v njih sestaviti samostojni oddelki iz moštva, izviraajočega iz kraljevin in dežel, zastopanih v državnem zboru.

Vojaškim krdelom in zavodom skupne vojske in deželne brambe je odkazati za nje najpripravnejše osebe, kolikor moči oziraje se na želje potrjencev.

§ 37.

1. O založbi novinskih kontingentov, porazdeljenih za skupno vojno moč in deželno brambo, je narediti vsako leto obračun.

Obračun
novinskih
kontingentov.

Pri tem obračunu kontingentov se poizve potreščina novincev, s tem, da se k novinskim kontingentom za skupno vojno moč in deželno brambo prištejejo vsa izza obračuna prejšnjega leta odrejena nadomestila — vštevši tista, ki so se odredila po glavnem naboru za tiste, ki uživajo ugodnost po § 32 — potem eventualne zaostanke prejšnjega leta (točka 2), odštejejo pa vse terjatve, zabeležene izza obračuna prejšnjega leta. Od vštetja so izvzeti: tisti, ki so potrjeni po § 21, točka 2, ki so bili ob svoji potrditvi neposrednje uvrščeni v nadomestno reservo, potem tisti, ki so prostovoljno vstopili s samo triletno — v vojni mornarici štiriletno — prezentno službeno dolžnostjo (§ 19, točka 6), ter samopoškodniki, ki so spoznani za sposobne samo za podrejena službovanja.

2. Ako bi se potreščina novincev ne založila, je primanjkljaj zaostanek, ki se vračuni pri prihodnjem obračunu kontingentov in za katerega se poveča potreščina novincev prihodnjega leta.

Zaostanek je pisati naprej samo eno leto; ako se v drugem letu sploh ne more založiti ali ne popolnoma, je črtati ves zaostanek, oziroma ostali ostanek.

3. Novince, kar jih ostane po založbi letne potreščine novincev, je v miru prestaviti v nadomestno reservo kakor „čezšteviline“.

Čezšteviline naj izbira postopni vrednosti, da se nanje ozira, — najprej iz razlogov preživljanja rodbine, kmetijstva, drugačnega pridobitka in izobrazbe za civilni poklic — mešana komisija, koje organizacija in postopek se uravna z ukazom.

Iz tistih, ki so torej izbrani za ozira vredne, se individualno določijo čezštevilni po kategorijah z žrebom.

§ 38.

1. Za vsakega moža, ki odpade v novinskem kontingentu iz razloga, ki je nastal pred nastopom prezentne službe, je dati nadomestilo.

Razen tega je za vojake, ki so že v prezentni službi, dati nadomestilo tedaj, če je pravica do ugodnosti po §§ 30, 31 ali 32 nastala šele po nastopu prezentne službe in se ugodnost prizna v prvem letu prezentnega službovanja.

2. Vsak prirastek, ki nastane v novinskem kontingentu iz vzroka, nastalega pred časom nastopa prezentne službe, tvori terjatev.

Vrhutega je za vsakega, ki se je pritegnil k prezentni službi, ker je izgubil naslov ugodnosti, zabeležiti terjatev tedaj, kadar se pritegne v prezentno službovanje v prvem službenem letu.

§ 39.

Stroške prihoda na nabor mora plačati vsak naborni zavezanec sam. Pri ubožnih mora občina plačati potrebne stroške. Občine morajo plačati tudi stroške za potovanje občinskega predstojnika (župana) in uradnega spremljevalca nabornih zavezancev.

Popotne stroške tistih, ki se popreskusijo, in njim pridodanega spremstva plača država.

Vse ostale stroške, ki jih terja izvedba nabora in popreskušnje, je zalagati po načelih, obstoječih za uradovanje dotičnega oblastva.

Kdor trpi škodo zaradi nezakonitega nabora ali nezakonite potrditve brez lastne krivde, ima pravico od krivca zahtevati odškodnino.

§ 40.

Ženiti se pred vstopom v naboru zavezano starost in dokler traja naborna dolžnost, načeloma ni dovoljeno.

V ozira vrednih okoliščinah sme ženitev dovoliti minister za deželno bran, ki je tudi pooblaščen ukazoma odrediti omejitve prepovedi zakona, ako to terjajo posebne razmere.

V nobenem primeru ne osnuje ženitev ugodnosti v izpolnjevanju vojne dolžnosti.

III. oddelek.

Izpolnjevanje službene dolžnosti.

§ 41.

1. Vse na naboru (glavnem in dodatnem naboru) v času od 1. dne januarja do 1. dne oktobra potrjene naborne zavezance ter na glavnem naboru potrjene prostovoljce je uvrstiti s 1. dnem oktobra nabornega leta, to je vzprejeti v zvezo skupne vojske (vojne mornarice), oziroma deželne brambe. Po 1. dnevu oktobra do 31. dne decembra potrjene naborne zavezance ter druge prostovoljce in za vojaški poklic vzgojene, potem po § 70 od izbire kakor „čezšteviline“ izključene osebe je uvrstiti z dnem, katerega se potrdi.

Ako nastopajo ozdravne, zunanje bolezni, zlasti lahko prenosne narave, v večjem obsegu in v razmerah, iz katerih se dá spoznati, da tisti, ki se jih je lotila bolezen, niso v stanu ozdraveti ali da onemogočajo, da bi ozdraveli, lahko minister za deželno bran v porazumu z vojnim ministrom zaukaže, da se taki naborni zavezanci, ako se potrdi za sicer sposobne, uvrstijo tudi pred 1. dnem oktobra, da se vzprejmejo v vojaško zdravilišče.

V primeru mobilizacije (dopolnitve na vojni stalež) se lahko na povelje Njegovega Veličanstva obče uvrstijo pred 1. dnem oktobra.

2. Službeni čas se začne — izvzemši v § 21, točka 11, in v drugem odstavku § 42 oznamene izjemne primeri — z dnem uvrstitve.

Službeni čas tistih potrjenec, ki brez svoje krivde v naboru zavezani starosti niso prišli na nabor, je računati tako, kakor da bi bili potrjeni v 23. letu starosti.

Izvzemši prezentno službeno dolžnost enoletnih prostovoljcev in po § 19 za čas vojne zavezanih oseb, potem po § 9 prevzeto posebno prezentno službeno dolžnost, se konča službeni čas v vsakem razmerju službene dolžnosti — brez ozira na dan uvrstitve — z 31. dnem decembra tistega leta, v katerem poteče dotična službena dolžnost.

§ 42.

Prezentno službo je nastopiti načeloma s časom uvrstitve — izvzemši v §§ 21, 23, 24, 25, 27, 28, 31, 32, 33 ter v prihodnjem odstavku oznamene izjemne primeri.

Uvrstitev,
preračun
službenega
časa.

Nadomestila
in terjatve na
novinske
kontingente.

Stroški prihoda na nabor in na popreskušnje.

Ženitev tistih, ki še niso izpolnili naborne dolžnosti.

Nastop prezentne službe.

Pri tistih, ki so na dan uvrstitve v preiskovalnem ali kazenskem zaporu, šteje presentni službeni čas, ako znaša zamuda več nego tri mesce, šele od dne, katerega dotičnik nastopi presentno službo. Tudi ves službeni čas se v tem primeru podaljša za zamujeni presentni službeni čas, razen če tisti, ki je bil v preiskovalnem zaporu, ni bil obsojen.

§ 43.

1. Tisti, ki so v presentni službeni dolžnosti, so zavezani nepretrgani aktivni službi.

Nadomestna rezerva skupne vojske se v miru vzame v desettedensko vojaško izučbo.

Dolžnost tistih, ki so v rezervi in nadomestni rezervi, za orožne (službene) vaje je uravnana v § 48.

V § 41, točka 2, odstavek 2, oznamenjene vojne zavezance je vzeti — ako nimajo presentne službene dolžnosti — v desettedensko prvo vojaško izučbo — ne kraté dolžnosti orožne (službene) vaje, ki jo imajo po svojem nabornem letniku.

2. Če zahtevajo to posebne razmere, se lahko pritegne moštvo prvega letnika rezerve skupne vojske (vojne mornarice) in treh najmlajših nabornih letnikov nadomestne rezerve po določilih zakona z dne 31. maja 1888. l. (drž. zak. št. 77) tudi v miru v izjemno aktivno službovanje.

3. Da se skupna vojska ali vojna mornarica deloma ali popolnoma dopolni na vojni stalež, ter v primeru mobilizacije se sme rezerva in nadomestna rezerva skupne vojske, ter rezerva in pomorska bramba vojne mornarice sklicati, oziroma pridržati samo na povelje Njegovega Veličanstva.

Ako je treba samo deloma pritegniti rezervo, pomorsko brambo ali nadomestno rezervo, se mora to zgoditi po nabornih letnikih, vojaških teritorialnih okoliših, vojaških krdelih (zavodih) ali po posebni porabnosti vedno tako, da se mlajši naborni letniki pritegnejo pred starejšimi.

§ 44.

1. Službovanje deželne brambe v miru se uravnava z zakonom o deželni brambi.

Tisti, ki so v presentni službeni dolžnosti, so zavezani nepretrgani aktivni službi.

Nadomestna rezerva deželne brambe se vzame v miru v desettedensko vojaško izučbo.

V § 41, točka 2, drugi odstavek, oznamenjene vojne zavezance je vzeti — ako nimajo presentne službene dolžnosti — v desettedensko prvo vojaško izučbo — ne kraté dolžnosti orožne (službene) vaje, ki jo imajo po svojem nabornem letniku.

2. Če zahtevajo to posebne razmere se lahko pritegne moštvo prvega letnika rezerve in treh najmlajših nabornih letnikov nadomestne rezerve po določilih zakona z dne 31. maja 1888. l. (drž. zak. št. 77), ki se s tem raztezajo tudi na rezervo in nadomestno rezervo deželne brambe, tudi v miru v izjemno aktivno službovanje.

3. Da se deželna bramba deloma ali popolnoma dopolni na vojni stalež, ter v primeru mobilizacije se sme rezerva in nadomestna rezerva deželne brambe samo na povelje Njegovega Veličanstva sklicati, oziroma pridržati po določilih, ki so v zakonu o deželni brambi.

Ako je treba samo deloma pritegniti rezervo ali nadomestno rezervo, se mora to zgoditi po nabornih letnikih, po teritorialnih okoliših deželne brambe, vojaških krdelih (zavodih) ali po posebni porabnosti vedno tako, da se mlajši naborni letniki pritegnejo pred starejšimi.

§ 45.

1. Vojaškim osebam, ki se zakrivijo ubega (dezercije), se čas od tedaj, ko so prišli iz staleža, dotlej, da se prezentirajo — kakor interkalarni čas — ne vračuni v zakonito dobo službene dolžnosti. Gledé drugačnega podaljšanja njihovega službenega časa so merodajni vojaški kazenski zakoni.

2. Tisti, ki zamudé presentni službeni čas več nego treh mescev, ker niso slušali pozivnega povelja, morajo zamudo dopolniti v teku skupnega službenega časa, — ako ne nastopi morda obsodba zaradi ubega in njena posledica.

3. Presentni in ves službeni čas se podaljšata s civilnimi ali vojaškimi kazenskimi obsodbami za zamujeni čas presentne službe tedaj, kadar znaša s kazenskim zaporom zamujeni čas skupaj več nego tri mesce. Za kazen vračunjeni preiskovalni zapor velja za kazenski zapor.

4. Izvršitev kazni na svobodi, ki je naložena vojaški osebi in ki ne presega šest mescev, je na zahtevanje pristojnega vojaškega oblastva odložiti ali pretrgati, ako se obsojenec pozove v službovanje.

5. V katerih primerih in kako je vojne zavezance, ki so bili kazenskosočno obsojeni, preden so

Podaljšanje presentnega in vsakega službenega časa, odložitve ali pretrganje kazni na svobodi. Izločba moralno ne vrednih iz aktivne vojaške službe v miru.

izpolnili ali ko so izpolnjevali vojno dolžnost, v miru izločiti iz aktivne vojaške službe, ko se je dognala nemožnost, da bi se poboljšali, in ko se je dognala škodljivost za disciplino, se pridržuje uravnavi z ukazom.

§ 46.

Redna premestitev v rezervno naj se zgodi — izvzemši enoletne prostovoljce — po preteku prezentne službene dolžnosti z 31. dnem decembra dotičnega leta.

Iz rezerve (nadomestne rezerve) skupne vojske v rezervno (nadomestno rezervno) deželne brambe se premešča po § 8 z 31. dnem decembra.

Ako dopuščajo razmere staleža skupne vojske in ako je potreščina pri deželni brambi, je rezervne gažiste (častniške aspirante in aspirante vojaških uradnikov), izhajajoče iz enoletnih prostovoljcev, na zahtevanje ministra za deželno bran prestaviti v deželno brambo — tudi izven primerov, omehjenih v § 8.

V primeru vojne se premešča v rezervno na povelje Njegovega Veličanstva.

§ 47.

Vsakemu, ki je dovršil zakonito dolžnost prezentne službe in čigar pridržanje je za službo koristno, se dovoli, da namesto prestopa v rezervno in čez dobo skupne službene dolžnosti od leta do leta prostovoljno nadaljuje aktivno službovanje. Z enakimi pogoji je tudi pripadnikom rezerve dovoljeno zopet vstopiti v aktivno službovanje.

Gmotne ugodnosti za podčastnike, ki tako in s takimi pogoji prostovoljno dalje služijo, se uravnajo s posebnimi predpisi.

Prostovoljno dalje služeči podčastniki dosežejo vobče od četrtega (v vojni mornarici od petega) leta prezentne službe naprej pravico do gmotnih ugodnosti.

Toda podčastnikom se lahko dovoli že po preteku drugega (v vojni mornarici po preteku tretjega) leta prezentne službe, da se zavežejo v celem štiriletni (v vojni mornarici petletni) prezentni službi in da postanejo v tem primeru, že počenši od tretjega (v vojni mornarici od četrtega) leta prezentne službe deležni gmotnih ugodnosti.

§ 48.

1. Pripadniki rezerve in nadomestne rezerve skupne vojske so za časa svoje rezervne, oziroma

nadomestnoreservne službene dolžnosti zavezani orožnim (službenim) vajam.

Reservnike skupne vojske je pritegovati takole:

a) kdor je odslužil dveletno prezentno službo:

do skupne dobe k večjemu štirinajstih tednov; pri tem ne sme število orožnih (službenih) vaj znašati več nego štiri;

b) kdor je odslužil redno triletno prezentno službo, oziroma prostovoljno prevzeto tretje leto prezentne službe:

do skupne dobe enajstih tednov največ; pri tem ne sme število orožnih (službenih) vaj znašati več nego tri.

Ko je kdo odslužil prostovoljno prevzeto četrto leto prezentne službe, odpade vsaka obdobjna orožna (službena) vaja.

Pripadniki nadomestne rezerve skupne vojske so zavezani trem orožnim (službenim) vajam, ki trajajo vselej najdalje štiri tedne.

Po spredaj stoječih določilih orožnim (službenim) vajam zavezano moštvo se ne sme — razen kadar preti vojna — pritegniti niti na daljšo nego štiritedensko orožno (službeno) vajo niti v istem letu na več nego eno orožno (službeno) vajo.

V enajstem in dvanajstem službenem letu se pritegne kdo na obdobjne orožne (službene) vaje samo tedaj, ako je dopolniti orožno (službeno) vajo, ki se je odložila oziraje se na osebne razmere orožni (službeni) vaji zvezane osebe ali se je zamudila po njegovi kaznivi krivdi.

Izvzemši rezervnike, ki so izšli iz enoletnih prostovoljcev, je izpregledati opravo zadnje njim v razmerju rezerve (nadomestne rezerve) naložene orožne (službene) vaje tistim službenim zavezancem,

a) ki dokažejo, kadar se uvrsté, pred vojaško komisijo z ukazom določeno mero predizobrazbe v vojaškem telovadstvu in strelstvu, ali

b) ki so najmanj dve leti uspešno delovali v izučbi mladine v vojaškem telovadstvu in strelstvu in dokažejo to s potrdilom političnega okrajnega oblastva — če se jim ni podelila ugodnost že po a).

Dobe za pritegovanje na orožne (službene) vaje se določajo, kolikor moči oziraje se na kmetijske in drugačne pridobitne razmere.

Premestitev
v rezervno
(nadomestno
rezervno).

Prostovoljno
nadaljevanje
prezentne
službe.

Orožne
(službene)
vaje.

Vse častnike, vojaške uradnike, častniške aspirante in vojaške uradniške aspirante rezerve skupne vojske, ki so odslužili prezentno službo kakor enoletni prostovoljci, je pritegniti v času njihove rezervne službene dolžnosti na štiri — in samo če zahteva to njihova praktična nadaljnja izobrazba, izjemoma k večjemu na dve nadaljnji — orožne (službene) vaje, ki trajajo vselej po štiri tedne najdalje.

Pripadnike rezerve skupne vojske, ki so odslužili prezentno službo kakor enoletni prostovoljci, pa niso bili imenovani za rezervnega častnika (vojaškega uradnika, častniškega ali vojaškega uradniškega aspiranta), je v času njihove rezervne službene dolžnosti pritegniti na štiri orožne (službene) vaje, ki trajajo vselej po štiri tedne.

Tudi v sprednjih dveh odstavkih oznamenjeni pripadniki rezerve skupne vojske se ne smejo — razen kadar preti vojna — pritegniti niti na daljše nego štiritedenske orožne (službene) vaje, niti v istem letu na več nego eno orožno (službeno) vajo.

Vsak poziv rezervnika ali nadomestnega rezervista za dopolnitev skupne vojske na vojni stalež se mu šteje potem za eno orožno (službeno) vajo, ako je res stopil v službovanje pri vojaškem krdelu, h kateremu je moral odriniti.

Vselej kadar se pritegne rezervnik v aktivno službovanje (§ 43, točka 2), mu šteje to za eno orožno (službeno) vajo. Ako znaša v aktivni službi prebiti čas več nego 28 dni, mu je presežek vračunati v drugo orožno (službeno) vajo. Ako pa znaša ta službeni čas najmanj dva mesca, niso dotičniki nobeni obdobji orožni (službeni) vaji več zavezani. Ta določila se uporabljajo tudi na nadomestne rezerviste tretjega nabornega letnika, pritegnjene v aktivno službovanje.

2. Pripadniki vojne mornarice :

- a) ki so odslužili štiriletno prezentno službo ali dveletno prezentno službo po § 28, niso zavezani obdobjim orožnim (službenim) vajam;
- b) tiste, ki pridejo pred dovršeno prezentno službeno dolžnostjo v nadomestno reservo, je uvrstiti v nadomestno reservo skupne vojske in odslužijo orožne (službene) vaje svojemu nabornemu letniku primerno;
- c) ki so odslužili prezentno službo kakor enoletni prostovoljci po § 27, se lahko pritegnejo na štiri orožne (službene) vaje, ki trajajo vselej po štiri tedne najdalje.

3. Orožne (službene) vaje deželne brambe so uravnane z zakonom o deželni brambi.

4. Kadar se uvede novo ali drugo orožje, se smejo pripadniki rezerve in nadomestne rezerve vsekakor izjemoma pritegniti na orožno (službeno) vajo, kolikor in kakor dolgo je neobhodno potrebno.

5. Na orožne (službene) vaje pozivljajo pristojna vojaška oblastva.

§ 49.

Vsako leto, ko so spravljene pridelki, se vrše kontrolni zbori (glavni raporti), za katere ne sme biti potrebno več nego en dan.

Kontrolni zbori, zglasovalna dolžnost.

Prihajati na te kontrolne zборе (glavne raporte) so dolžni vsi tisti, ki so trajno na dopustu, potem vse tiste osebe rezerve in nadomestne rezerve skupne vojske, vojne mornarice in deželne brambe, ki v teku leta niso niti prezentno služile niti sicer opravljale vojaške službe.

Kontrolni zbori se lahko nadomestijo z dolžnostjo zglasiti se pisмено k večjemu enkrat na leto.

§ 50.

Aktivne vojaške osebe so pod vojaškimi kazenskimi zakoni in disciplinarnimi predpisi.

Sodstvo in disciplinarna kazenska oblast nad aktivnimi vojaškimi osebami.

Za uradovanje so poklicana vojaška sodišča in vojaška disciplinarna oblastva.

Zaradi kaznivih dejanj, ki niso odkazana sodiščem v odsojanje, izvzemši dohodarstvene prestopke, kaznujejo te osebe vojaška oblastva disciplinarno. Ako pa gre za administrativno rzsodbo o odškodnini, o zapadu predmetov ali o izgubi pravice, za zaukaz izpolnitve kake storitve ter za preventivno odredbo ali za administrativno naredbo sploh, je odločba o tem pridržana poklicanemu upravnemu oblastvu. Ako pride razen tega kazen v poštev, je za to poklicano vojaško oblastvo. Za prisilne naredbe zoper osebo imajo — razen kadar je nevarno odlagati — pravico samo vojaška oblastva. Ravnanje se natančneje določi z ukazom.

Obseg vojaškega kazenskega sodstva uravna poseben zakon; dotlej, da dobi moč, ostanejo mero-dajna doslej veljajoča zakonita določila z izpremembami, ustanovljenimi v § 87.

Gledé njihovih civilnih razmer so aktivne vojaške osebe podrejene civilnim zakonom in oblastvom.

§ 51.

Neuvrščeni novinci in nadomestni rezervisti, potem neaktivne vojaške osebe so v vseh svojih civilnih razmerah ter v občeh tudi v kazenskih in policijskih stvareh podrejeni civilnim sodiščem in oblastvom in so podvrženi samo tistim omejitvam, ki so utemeljene v tem zakonu.

Z neaktivnimi vojaškimi osebami je zaradi vojaških kaznivih dejanj, ki jih storé v času kontrolnega zbora (glavnega raporta), ravnati po vojaških kazenskih zakonih in disciplinarnih predpisih. Prav tako se kaznujejo neaktivni častniki, vojaški duhovniki in vojaški uradniki, častniški in vojaški uradniški aspiranti zaradi vojaških kaznivih dejanj, ki so jih izvršili v vojaški uniformi.

Nadalje so podrejeni vojaškim disciplinarnim predpisom:

1. neaktivne vojaške osebe:

- a) zaradi zanemarjanja v § 49, odstavke 2 in 3, obsežene kontrolne in zglaševalne dolžnosti,
- b) zaradi prestopkov vojaških službenih predpisov, storjenih v njihovem pismenem službenem občevanju z vojaškimi poveljstvi in oblastvi;

2. neaktivni v noben činovni razred uvrščeni gažisti in neaktivne osebe moštva:

- a) zaradi opustitve odglasitve, kadar odrinejo v aktivno službovanje,
- b) zaradi prestopka vojaških službenih predpisov, ki ga storé v vojaški uniformi;

3. neaktivni častniki, vojaški duhovniki, vojaški uradniki, častniški in vojaški uradniški aspiranti:

- a) zaradi prestopka vojaških ali zglaševalnih predpisov, ki so tičejo njihove razvidnosti,
- b) zaradi malomarnega zanemarjanja predpisov o brambi in molčanju o vojaških rezerviranih službenih pomočkih, ki so jih službeno prevzeli v svoji vojaški lastnosti.

§ 52.

Brez dovoljenja vojaškega oblastva se ne smejo ženiti:

- a) aktivne osebe skupne vojne moči in deželne brambe;
- b) neuvrščeni novinci;
- c) prezentni službeni zavezanci skupne vojske, vojne mornarice in deželne brambe, ki so

trajno na dopustu, izvemši tiste, ki so v zadnjih treh mescih svoje prezentne službene dolžnosti;

- d) z zaznambo za lokalne službe vpokojeni častniki;
- e) osebe skupne vojne moči in deželne brambe, ki so nastanjene v krajevni oskrbi kake vojaške invalidnice.

Neuvrščeni nadomestni rezervisti, potem vse tukaj ne oznamene osebe skupne vojne moči in deželne brambe — vstevši neaktivne nadomestne rezerviste — za ženitev ne potrebujejo dovoljenja vojaških oblastev.

§ 53.

Neuvrščeni novinci in nadomestni rezervisti morajo vsako menjavo svojega stalnega bivališča naznaniti predstojniku svoje gledč nabora pristojne občine. Ta zglasitev se lahko opravi tudi pri občinskem predstojniku bivališča.

Neaktivno moštvo skupne vojske, vojne mornarice in deželne brambe je zavezano zglasitvam, potrebnim za njihovo razvidnost, in jih mora opravljati pri občinskem predstojniku bivališča, in sicer praviloma osebno.

Neaktivni častniki, vojaški duhovniki, vojaški uradniki, častniški in vojaški uradniški aspiranti so dolžni za svojo razvidnost potrebne zglasitve opravljati pri vojaškem razvidnostnem oblastvu, ki je poklicano za to.

§ 54.

Častnike vseh stopenj skupne vojske, vojne mornarice, deželne brambe in črne vojske imenuje Njegovo Veličanstvo.

§ 55.

Vsak častnik, vojaški duhovnik, vojaški uradnik, častniški ali vojaški uradniški aspirant lahko prosi za dovoljenje, da odloži šaržo. Dovoljenje se sme odreči samo tedaj, kadar je dotičnik v vojaški kazenskodni preiskavi ali ako je preiskava častnega sveta, ki morda teče zoper njega, dospela do začetka sklepne obravnave.

Če odloži šaržo, pa se dotičnik prav tako ne oprosti izpolnjevanja zakonito mu še naložene, oziroma ukazoma posebno uravnane (§ 9) službene in vojne dolžnosti kakor tisti, ki izgubi šaržo po kazenskodnem ali (disciplinarnem) potu častnega sveta.

Sodstvo in disciplinarna kazenska oblast nad neuvrščenimi novinci in nadomestnimi rezervisti, po tem nad neaktivnimi vojaškimi osebami.

Zglaševalni predpisi.

Imenovanje častnikov.

Odložitev šarže.

Ženitev tistih, ki so že izpolnili naborno dolžnost.

§ 56.

Vsi službeni zavezanci morajo vsakčas slušati izdane pozive.

Vse izven monarhije nahajajoče se osebe skupne vojne moči in deželne brambe imajo dolžnost, čim se izve v javnosti, da je zaukazana obča mobilizacija, nemudoma odriniti v službovanje ustrezno svoji vojaški določbi, ne da bi čakale na poseben poziv.

§ 57.

Tiste osebe, ki so v zvezi skupne vojske, vojne mornarice ali deželne brambe in ki so z ozirom na važne interese oborožene moči ali javne službe neobhodno potrebne v svojih službah, oziroma civilnih poklicih, se lahko izjemoma pusté v njihovih službah, oziroma civilnih poklicih za vso dobo mobilizacije ali vojne.

Na katere službe in poklice se morejo uporabljati te izjeme, je pridržano odobrenju Njegovega Veličanstva.

Dotične predloge stavi minister za deželno bran v porazumu z dotičnim strokovnim ministrom in vojnim ministrom.

Individualno naj vsako leto odvezuje osebe, ki jih je pustiti v njihovih službah in poklicih, da jim ni treba odriniti v vojaško službovanje, oziraje se na vojaške službene interese pri pripadnikih skupne vojne moči vojni minister, pri pripadnikih deželne brambe pa minister za deželno bran.

Eventualne odveze v prvem odstavku označenih oseb, da jim ni treba odriniti v vojaško službovanje, tudi kadar se izjemoma pritegne moštvo reserve ali nadomestne reserve v aktivno službovanje v miru (§§ 43 in 44) ter ako se skupna vojska, vojna mornarica ali deželna bramba dopolni na vojni stalež, odredi v vsakem posameznem primeru vojni minister, oziroma minister za deželno bran.

IV. oddelek.

Odpuščanje.

§ 58.

Odpušča se:

- a) po dovršeni službeni dolžnosti;
- b) zaradi neodpravne službene nesposobnosti;
- c) ako je bila potrditev nezakonita;
- d) da se pridobi tuje državljanstvo.

§ 59.

Redno je odpuščati iz skupne vojske, vojne mornarice ali iz deželne brambe, pridržujé črno-vojno dolžnost, po preteku zakonito določene službene dolžnosti 31. dne decembra vsakega leta.

Reservni gažisti, častniški in vojaški uradniški aspiranti se lahko na njihovo prošnjo puščajo tudi po dovršeni službeni dolžnosti v zvezi skupne vojske, vojne mornarice ali deželne brambe. V tem primeru se more pozneje zaproseni odpust zgoditi samo z naslednjim 31. dnem decembra.

Aktivni častniki po poklicu, vojaški duhovniki in vojaški uradniki, častniški in vojaški uradniški aspiranti se morejo iz naslova dovršene službene dolžnosti odpustiti samo na njihovo prošnjo, in sicer vsakčas.

V primeru mobilizacije (dopolnitve na vojni stalež) in v vojni se odpušča samo z odobrenjem Njegovega Veličanstva.

Povodom odpusta dobi dotičnik izkazno listino. Ako se zakasni izdaja te listine, ne osnuje to službene dolžnosti čez zakonito dobo.

§ 60.

O odpustu iz skupne vojske, vojne mornarice ali deželne brambe zaradi neodpravne službene nesposobnosti odločajo vojaška oblastva — ako ni treba popreskušnje (§ 35, točka 1 c).

§ 61.

Odpust iz skupne vojske, vojne mornarice ali iz deželne brambe zaradi nezakonite potrditve zaukaže minister za deželno bran.

§ 62.

Odpust, da pridobijo tuje državljanstvo, potrebujejo:

- a) pripadniki skupne vojne moči, preden so dovršili službeno dolžnost,
- b) pripadniki deželne brambe, preden so dovršili službeno dolžnost,
- c) naborni zavezanci, potem tisti, ki še niso prišli v naboru zavezano starost, pa so dopolnili 17. leto starosti.

Pripadnikom skupne vojne moči (lit. a) lahko podeli odpust vojni minister, ako pa pride v poštev

Odpust po dovršeni službeni dolžnosti.

Odpust zaradi neodpravne službene nesposobnosti.

Odpust zaradi nezakonite potrditve.

Odpust, da se pridobi tuje državljanstvo.

Obveznost slušati pozive.

Odveza, da ni treba odriniti v službovanje v primeru mobilizacije in v posebnih primerih.

Primeri odpuščanja.

pridobitev ogrskega državljanstva, minister za deželno bran, ki lahko podeli odpust tudi pod *b)* in *c)* oznamenjenim osebam.

Prezentnemu službenemu zavezancu, nabornemu zavezancu, potem tistemu, ki je starejši nego 17 let in še ni naboru zavezan, se lahko dovoli odpust — ako ni popolnoma osirotel — samo tedaj, če se s svojimi roditelji (preživelim očetom ali materjo) preseli v inozemstvo na trajno bivanje.

S pogojem vzajemnosti se iz razlogov vojne dolžnosti odpust ne more odreči tistemu, ki dokaže, da se mu je podelilo ogrsko državljanstvo.

Odpust izgubi moč, če se odpuščenev v enem letu od dne vročitve potrdila ni preselil v dotično državo na trajno bivanje in v tej dobi ni pridobil tujega državljanstva; ako se po zakonih dotične države ni moglo doseči v oznamenjenem roku, se sme ta rok primerno podaljšati. Ako izgubi odpust moč, mora dotičnik dopolniti ostanek službenega časa, pretrganega z njegovim odpustom iz vojaške zveze, oziroma izpolniti naborno dolžnost.

Za časa mobilizacije (dopolnitve na vojni stalež) in v vojni se sme pripadnikom oborožene moči podeliti tako dovoljenje samo z odobrenjem Njegovega Veličanstva.

V. oddelek.

Kazenska določila.

§ 63.

Kdor opusti v § 16, točka 2, predpisano zglasitev za zapis, ne da bi ga bila odvrčala od tega zanj nepremagljiva ovira, se kaznuje zaradi prestopka z denarno kaznijo do 200 kron.

§ 64.

Naborni zavezanec, ki ne pride ob roku, določenem za nabor ali popreskušnjo, in svoje zamude ne opraviči zadostno, prav tako tisti, ki k temu napelje, se kaznuje zaradi prestopka z denarno kaznijo do 400 kron.

§ 65.

Kdor izostane od nabora ali popreskušnje, da se odtegne naborni dolžnosti, se kaznuje zaradi prestopka z zaporom od šest dni do dveh mesecev, ako pa svojo naborno dolžnost prostovoljno izpolni pred potekom leta, v katerem dovrši 36. leto starosti, pa z zaporom od treh dni do enega mesca.

Poleg kazni na svobodi se lahko naloži v prvem primeru denarna kazen do 600 kron, v drugem primeru do 300 kron.

Kdor k tem prestopkom napelje ali pomaga, se kaznuje z zaporom od šest dni do dveh mesecev, s katerim se lahko združi denarna kazen do 600 kron.

§ 66.

Kdor zapusti avstrijsko-ogrsko monarhijo ali se ob času, v katerem mora izpolniti svojo naborno dolžnost, muči izven monarhije, da bi se odtegnil naborni dolžnosti, se kaznuje zaradi prestopka s hudim zaporom od štirih tednov do enega leta. Poleg kazni na svobodi se lahko naloži tudi denarna kazen do 2000 kron.

Isto kazen je prisoditi potrjencu, ki zapusti monarhijo, da bi se odtegnil nastopu prezentne službe ali prve vojaške izučbe kakor nadomestni rezervist.

§ 67.

Kdor se posluži žvižčajnih spletk, da bi sebe ali koga drugega odtegnil zakoniti vojni dolžnosti ali nastopu prezentne službe ali nastopu aktivnega službovanja druge vrste, se kaznuje zaradi pregreška s hudim zaporom od štirih tednov do enega leta.

Ako dela storilec zgolj z naklepom, da bi sebe ali koga drugega odtegnil nastopu prve vojaške izučbe kakor nadomestni rezervist ali nastopu orožne (službene) vaje, se kaznuje zaradi prestopka z zaporom od treh dni do dveh mesecev.

Poleg kazni na svobodi se lahko naloži v prvem primeru denarna kazen do 4000 kron, v drugem primeru pa do 600 kron.

§ 68.

Kdor se posluži zvijačnih spletk, da bi dosegel zase ali za koga drugega eno izmed ugodnosti, določenih v §§ 20 do vštveši 32 ali 82, do katerih nima pravice, ali izbiro za „čezštevila“, se kaznuje zaradi pregreška s hudim zaporom od štirih tednov do šest mesecev.

Poleg kazni na svobodi se lahko naloži denarna kazen do 2000 kron.

§ 69.

1. Kdor se poškoduje na telesu ali si škoduje na zdravju ali se dá poškodovati ali si škodovati po kom drugem, da bi se naredil docela ali deloma nesposobnega za izpolnjevanje zakonite vojne dolžnosti;

Ubeg pred naborom in ubeg pred vojaško službo.

Vojni dolžnosti se kdo ogne.

Pridobitev ugodnosti po zvijačnosti.

Samo-poškodba in poškodba koga drugega.

Opustitev zglasitve za zapis.

Zamuda nabora ali popreskušnje.

Nabor ali popreskušnja se onemogoči s tem, da dotičnik izostane.

2.) kdor koga drugega poškoduje na telesu ali mu škoduje na zdravju, da bi ga naredil docela ali deloma nesposobnega za izpolnjevanje zakonite vojne dolžnosti,

se kaznuje zaradi pregreška s hudim zaporom od šest mesecev do treh let. Poleg kazni na svobodi se lahko naloži denarna kazen do 4000 kron.

§ 70.

Kakor neposrednje pravne posledice obsodbe vojnega zavezanca nastopijo naslednji učinki:

1.) dotičnik se izključi od izbire za „čezštevilnega“, če je bil obsojen zaradi kaznivih dejanj, oznamenjenih v §§ 65, 66, 67, odstavek 1, 68 in 69, če je bil obsojen zaradi prestopka § 65, pa velja ta izključitev samo za dotični nabor;

2.) podaljša se prezentna in skupna službena dolžnost za eno leto, ako je bil obsojen:

a) zaradi prestopka po § 65 ali pregreška po § 66, odstavek 1, razen če je storilec pozneje prostovoljno prišel na nabor (popreskušnjo),

b) zaradi pregreška po § 67, odstavek 1, ako se je dejanje izvršilo pred naborom ali pred dnem, določenim za nastop prezentne službe ali prve vojaške izučbe, in se je hotel storilec odtegniti zakoniti vojni dolžnosti, razen če je pozneje prostovoljno prišel na nabor (popreskušnjo) ali v službovanje in je priznal svoje spletke,

c) zaradi pregreška po § 69, ako se je dejanje storilo pred naborom ali pred dnem, določenim za nastop prezentne službe ali prve vojaške izučbe, in je storilec še sposoben za kako drugo, če tudi podrejeno službovanje v skupni vojski, v vojni mornarici ali v deželni brambi;

3.) dotičnik izgubi morda obstoječo pravico do ugodnosti §§ 21 do vštrevši 28 ter 82, ako je bil obsojen zaradi enega izmed kaznivih dejanj, oznamenjenih v §§ 65, 66, 67, odstavek 1, 68 in 69.

V primerih, navedenih pod 2 a) in b), je po goje za nastop pravnih posledic dognati v rzsodbi.

Določil tega paragrafa ni uporabljati na vojnega zavezanca, ki je storil dejanje v prid komu drugemu.

Minister za deželno bran — pri pripadnikih skupne vojne moči v porazumu z vojnim ministrom — lahko docela ali deloma izpregleda po točki 2 nastalo podaljšbo službene dolžnosti, ako se je obsojenec med prezentno službo vedel brez graje.

§ 71.

Na osebe, postavljene pod vojaško kazensko sodno oblast, ki storé eno izmed kaznivih dejanj, oznamenjenih v §§ 64 do vštrevši 69, ali sodelujejo na njem, se uporabljajo v teh paragrafih zapretene zaporne in denarne kazni — denarne kazni oziraje se na določila vojaškega kazenskega zakona. Ako pa je dano vojaško hudodelstvo samopoškodbe, odpade uporaba § 69.

Uporabljanje kazenskih določil na osebe, ki so pod vojaško kazensko sodno oblastjo.

§ 72.

Kdor se oženi zoper prepoved, izrečeno v §§ 40 in 52, se kaznuje zaradi prestopka z denarno kaznijo do 600 kron.

Nedovoljena ženitev.

Kdor sodeluje, da se sklene tak prepovedan zakon, zapade isti denarni kazni, in sicer, če je v javni službi, ne kraté ravnanja z njim po službenih predpisih.

Ako je storilec pod vojaško kazensko sodno oblastjo, se ravna z njim po vojaških kazenskih zakonih in disciplinarnih predpisih.

§ 73.

V § 53, prvi in drugi odstavek, oznamenjene osebe, ki opuščajo za svojo razvidnost potrebne zglasitve, se kaznujejo zaradi prestopka z denarno kaznijo do 200 kron.

Zanemarjanje zglasovalnih predpisov.

§ 74.

V koliko zapadejo kazni tisti, ki opusté izpolnjevanje v § 56 ustanovljene dolžnosti, se določa z zakonom z dne 28. junija 1890. l. (drž. zak. št. 137).

Vojaško pozivno povelje se ne sluša.

§ 75.

Na podstavi tega zakona pobrane kazenske novce je odpraviti zakladu vojaške takse in jih vračuniti v zakonito kvoto prispevkov k njemu.

Porabljanje kazenskih novcev, prejemba denarnih kazni.

Vse po tem zakonu po političnih oblastvih naložene denarne kazni je premeniti v zaporne kazni, ako se ne dadó izterjati; pri tem je za vsakih 10 kron odmeriti en dan zopora. Na mesto denarnih kazni manj nego 10 kron je naložiti primerno zaporno kazen v najvišji izmeri 24 ur. Ako se denarna kazen, ki jo izrečejo sodišča, ne more izterjati, se določi zaporna kazen, ki stopi na njeno mesto, po obstoječih predpisih. Pri kumulativnih kaznih se s premembo denarne kazni zapretna kazen na svobodi ne sme preseči za več nego za polovico.

§ 76.

Čas, v katerem zastarajo prestopki, ki jih kaznujejo politična oblastva, se ustanavlja na tri mesece, čas zastaranja prestopkov drugega odstavka § 67 in pregreškov pa na eno leto.

Zastaranje kaznivega dejanja se začne:

- a) v primerih §§ 65, 66 in 69 s koncem leta, v katerem dovrši vojni zavezanec šestintrideseto leto starosti, ali ta čas, ko pride vojni zavezanec pred naborno (popreskuševalno) komisijo, ako je pa vojni zavezanec v primerih § 66 že potrjen, s časom, ko se vrne; za ostale krive osebe tudi s smrtjo vojnega zavezanca, ako bi prej umrl;
- b) v ostalih primerih s časom, ko se stori dejanje.

§ 77.

Kazenski postopek spada, če ne gre vojaškim oblastvom (sodiščem):

- a) zaradi prestopkov, izvemši prestopke drugega odstavka § 67, v področje političnih oblastev, in sicer v primerih §§ 63 in 73 političnega oblastva bivališča, v ostalih primerih in v primeru prvega odstavka § 79 političnega oblastva, v čigar okraju je obdolženec dolžen iti na nabor;
- b) zaradi prestopka drugega odstavka § 67 in zaradi pregreškov v področje rednih sodišč.

§ 78.

Gledé prestopkov, spadajočih v področje političnih oblastev, se lahko izdadó kazenske odredbe brez prejšnjega postopka.

Pogoji in vsebina teh kazenskih odredb ter pravica stranke ugovarjati se določijo z ukazom dotlej, da se uravnajo z zakonom.

§ 79.

V tem zakonu oznamenjeni prestopki, ki jih kaznujejo politična oblastva, so kaznivi tudi tedaj, če so bili storjeni izven kraljevin in dežel, zastopanih v državnem zboru.

S pogojem vzajemnosti je na zahtevanje pristojnih oblastev tiste ogrske državljane, ki bivajo ali so bili prijati v kraljevinah in deželah, zastopanih v državnem zboru, in ki se zasledujejo ali so bili obsojeni zaradi kaznivega dejanja žoper vojni zakon, veljač v deželah svete ogrske krone, odpraviti po administrativnem potu nazaj v njihovo domovinsko državo in jih izročiti ogrskim oblastvom.

Postopek se uravna z ukazom.

S pogojem vzajemnosti se izvršujejo razsodbe, ki so jih izrekla ogrska politična oblastva zaradi prestopkov vojnega zakona, veljačega za dežele svete ogrske krone, ter razsodbe, ki so jih izrekla ogrska okrajna sodišča zaradi prestopka nedovoljene ženitve, oznamjenega v istem zakonu, zoper ogrske državljane, ki bivajo v kraljevinah in deželah, zastopanih v državnem zboru.

Za glavno kazen naloženo kazen na svobodi ali, ako se denarna kazen ne more izterjati, kazen na svobodi, ki stopi na njeno mesto, je izvršiti kakor zapor.

Kazenske denarje je, odbivši stroške postopka, zaračunjati vzajemno vsako leto.

Določila odstavkov 2 do 6 se uporabljajo tudi nasproti Bosni in Hercegovini.

VI. oddelek.

Prehodna določila.

§ 80.

S pripadniki skupne vojne moči, ki so ob času, ko dobi ta zakon moč, že potrjeni, je gledé trajanja njihove prve vojaške izučbe, njihove prezentne, skupne službene in črnovojne dolžnosti ravnati po dosedanjih določilih. V deželno brambo se premešča v prehodnem času, ki se dogovori med vojnim ministrom in ministrom za deželno bran, oziraje se tako na razmere vojnega staleža skupne vojske, kakor deželne brambe, pozneje pa po določilih § 8.

Kaznivost prestopkov storjenih izven kraljevin in dežel, zastopanih v državnem zboru. Prevoz v domovino po administrativnem potu; izvršitev kazni na ogrskih državljanih ali bosensko-hercegovinskih deželanah v Avstriji.

Službena dolžnost.

Zastaranje.

Pristojnost za izvedbo kazenskega postopka.

Mandatni postopek.

Pri pехoti in lovskem krdelu, pri topničarstvu in tehniških krdelih se dolžnost triletne prezentne službe ohrani v moči še za tiste, ki bodo potrjeni v prvih treh letih veljavnosti tega zakona. Skupna službena dolžnost tistih, ki se na podstavi sprednjega določila obdržé v aktivni službi čez 30. dan septembra drugega leta prezentne službe, pa je že samo desetletna, njihova črnovojna dolžnost neha že z letom, v katerem dopolnijo 40. leto starosti. Določila § 20 pa je takoj uporabljati na tiste, ki bodo potrjeni potem, ko je dobil ta zakon moč.

Doba prezentne službene dolžnosti tistih, ki so prostovoljno vstopili v skupno vojsko, vojno mornarico ali deželno brambo ali prostovoljno prevzeli posebno prezentno službeno dolžnost, preden dobi ta zakon moč, se ne izpreminja z določili tega zakona.

Iz organizacijskih razlogov lahko vojni minister za dobo in po potrebi na zahtevanje ministra za deželno bran premešča gažiste, časniške in vojaške uradniške aspirante in moštvo skupne vojske v deželno brambo. V tem primeru je izravnava med skupno vojsko in deželno brambo izvesti po načelih o nadomestilih in terjatvah.

Gažiste in moštvo, ki so ostali v staležu državnih konjerejskih zavodov po izvršeni menjavi moštva v letu, v katerem dobi ta zakon moč, je prestaviti v deželno brambo — in sicer moštvo za dobo prezentne službene dolžnosti in vzdržuje njim v skupni vojski naloženo dolžnost prezentne službe ter za dobo morda prostovoljno nadaljevane prezentne službe.

§ 81.

Vse pred veljavnostjo tega zakona pridobljene pravice do ugodnosti enoletne prezentne službe ostanejo varovane.

Tistim potrjencem, ki bi bili imeli pravico do ugodnosti enoletne prezentne službe, ako bi bil ta zakon ob času v moči, ko so bili potrjeni, je to ugodnost na njihovo prošnjo dodatno priznati.

V ostalem je z enoletnimi prostovoljci, ki so bili potrjeni pred začetkom veljavnosti tega zakona, ravnati po dosedanjih določilih, kako so ugodnejša zanje.

Z enoletnimi prostovoljci-medicinci, ki so bili že potrjeni, ko je dobil ta zakon moč, je ravnati — ako so že nastopili prezentno službo — po določilih

dosedanjega vojnega zakona; ako prezentne službe še niso nastopili, jim je dano na voljo, odslužiti jo po dosedanjih določilih ali po določilih tega zakona.

§ 82.

V sedemletnem prehodnem času, ki se računani od dne, katerega dobi ta zakon moč, se v § 21, točka 2 pod a) in b) oznamenjeni vojni zavezanci, če se potrdé, in na njihovo prošnjo namenajo za nadomestno reservo tedaj, če delujejo na šolah ali zavodih takih okolišev, v katerih primanjkuje učiteljev. Te okoliše določi minister za deželno bran v porazumu z ministrom za bogočastje in nauk.

Pravico do te ugodnosti je dokazati najkasneje do 1. dne oktobra nabornega leta.

V desettedensko prvo vojaško izučbo je ugodnosti uživajoče osebe pritegniti ob času, ki najmanj moti pouk.

Vojnim zavezancem, ki so najkasneje 1. dne oktobra tistega leta, za katero se potrdé, dovršili javno ali s pravico javnosti opremljeno učiteljišče, se lahko dovoli, če se potrdé, in na njihovo prošnjo v prehodnem času, določenem v prvem odstavku — pridržuje njih poziv v primeru mobilizacije (dopolnitve na vojni stalež) — odlog prezentne službe, da dosežejo kako mesto v šolski službi, do 1. dne oktobra tistega leta, v katerem dovršijo 24. leto starosti. Ako dobé v tem času službo na eni izmed šol ali zavodov, oznamenjenih v prvem odstavku, jih je premestiti v nadomestno reservo.

Tisti absolventi učiteljišč, ki v določenem času niso dosegli službe na taki šoli ali takem zavodu, ter tiste kakor učne moči ugodnosti uživajoče osebe, ki v času svoje službene dolžnosti opusté učiteljski poklic ali pred 1. dnem oktobra leta, v katerem dopolnijo 24. leto starosti, nehajo služiti na šolah ali zavodih takih okolišev, v katerih primanjkuje učiteljev, ali — ne kraté določila naslednjega odstavka — ne dokažejo vsako leto ali brez zadostnega opravičenja ne pravočasno, da še obstaja pravica do ugodnosti, se izločijo, če nanese tako, iz nadomestne rezerve, ako jih ni iz kaknega drugega naslova ugodnosti nameniti zanj, in naloži se jim dolžnost takoj odslužiti enoletno prezentno službo.

Priznana ugodnost se s tem ne izpreminja, da je v tistem okolišu, v katerem deluje ugodnost uživajoča oseba na šoli ali zavodu, smatrati pomanjkanje učiteljev pozneje za odpravljeno.

Učne moči
in učiteljski
kandidati.

Ugodnost
enoletne
prezentne
službe.

Pravica do ugodnosti kakor učna moč obstaja v okviru sprednjih določil načeloma samo v prid šolam in zavodom, ki so v kraljevinah in deželah, zastopanih v državnem zboru; iz bistvenih javnih ozirov pa lahko minister za deželno bran v porazumu z ministrom za bogočastje in nauk in z vojnim ministrom prizna ugodnost izjemoma tudi na drugih šolah in zavodih delujočim učnim močem, ako imajo dotični vojni zavezanci avstrijsko državljanstvo.

§ 83.

Tistim potrjencem, ki bi bili imeli pravico do ugodnosti po §§ 29, 30 ali 31, ako bi bil ta zakon v moči, ko so bili potrjeni, je to ugodnost na njihovo prošnjo priznati dodatno.

§ 84.

V tem zakonu obsežena kazenska določila se uporabljajo na kazniva dejanja, storjena pred začetkom veljavnosti tega zakona, pa še ne odsojena, samo toliko, kolikor se s temi dejanji po tem zakonu ne ravna strožje kakor po dosedanjem zakonu.

VII. oddelek.

Sklepna določila.

§ 85.

Pravica prostovoljno dalje služočih podčastnikov do namestitve v javni službi ali v nekih zasebnih službah se uravna s posebnim zakonom.

§ 86.

Vse vloge in zapisniki, ki so potrebni za izvrševanje tega zakona, ter prizivi, ki so naperjeni zoper odločbe o prošnjah, stavljenih v teh vlogah in zapisnikih, uživajo prostost kolkovnin in neposrednjih pristojbin — izvzemši sodni postopek, ki se morda vrši po zadnjem odstavku § 39.

Prav tako so za take kolka in pristojbin proste vloge, zapisnike in prizive potrebni pomočki, če služijo samo za ta namen, oproščeni kolkovnin in nesrednjih pristojbin.

Vzajemno uradno dopisovanje občinskih predstojnikov in voditeljev matie v vojnih in črnovojnih

stvareh uživa v kraljevinah in deželah, zastopanih v državnem zboru, poštninsko prostost.

§ 87.

I. Ta zakon dobi moč z dnem, katerega se razglasi.

II. Hkratu izgubé moč:

- a) členi II, III in IV zakona z dne 11. aprila 1889. l. (drž. zak. št. 41), s katerim se uvaja nov vojni zakon;
- b) zakon z dne 10. novembra 1891. l. (drž. zak. št. 159), s katerim se dopolnjujeta §§ 17 in 52 vojnega zakona;
- c) § 2 in drugi odstavek § 3 zakona z dne 20. maja 1869. l. (drž. zak. št. 78) o delokrogu vojaških sodišč, in zakonu pridejani seznamek;
- d) § 3 in tretji odstavek § 4 zakona z dne 2. aprila 1885. l. (drž. zak. št. 93) o izvrševanju sodne oblasti čez deželno brambo.

III. Od tega časa naprej naj se glasé:

- a) § 1, št. 1 in 2 zakona z dne 20. maja 1869. l. (drž. zak. št. 78):

„1. aktivne vojaške osebe skupne vojne moči;

2. neaktivne vojaške osebe skupne vojne moči zaradi vojaških kaznivih dejanj, ki jih storé med kontrolnim zborom (glavnim raportom) in neaktivni častniki, vojaški duhovniki in vojaški uradniki, častniški in vojaški uradniški aspiranti zaradi vojaških kaznivih dejanj, ki jih storé v vojaški uniformi;“

- b) prvi odstavek § 1 zakona z dne 2. aprila 1885. l. (drž. zak. št. 93):

„Aktivne vojaške osebe deželne brambe so pod vojaškimi kazenskimi zakoni.“

- c) § 2 istega zakona:

„Z neaktivnimi vojaškimi osebami deželne brambe je zaradi vojaških kaznivih dejanj, ki jih storé med kontrolnim zborom (glavnim raportom), ravnati po vojaških kazenskih zakonih. Prav tako se kaznujejo neaktivni častniki, vojaški duhovniki in vojaški uradniki,

Zakon dobi moč.

Ugodnost namembe za nadomestno reservo.

Povratno delovanje kazenskih določil.

Namešanje prostovoljno dalje služočih podčastnikov.

Kolkovna, pristojbinska in poštninska prostost.

častniški in vojaški uradniški aspiranti zaradi vojaških kaznivih dejanj, ki jih storé v vojaški uniformi.“

IV. Razen tega naj nastopijo od tega časa naprej še naslednje izpremembe:

a) § 8, točka 5, zakona z dne 26. januarja 1907. l. (drž. zak. št. 17) o volitvi udov zbornice poslancev državnega zbora naj se glasi:

„Osebe, ki so bile na kazen obsojene zaradi pregreška po §§ 66, 67, 68 in 69 vojnega zakona z dne 5. julija 1912. l. (drž. zak. št. 128), za dobo treh let po prestani kazni.“

b) V zakonu z dne 10. februarja 1907. l. (drž. zak. št. 30), s katerim se izpreminja več določil zakona z dne 13. junija 1880. l. (drž. zak. št. 70) o vojaški taksi, o zalogu vojaške takse in o podpiranju pomoči potrebnih rodbin na vojsko sklicanih oseb:

1.) v § 1, točka 2, lit. b), je besede „§ 40, točka b)“ nadomestiti s „§ 35, točka 1, lit. c), in § 60;“

2.) § 1, točka 2, lit. d), naj se glasi:

„tisti, ki so se odtegnili naboru z enim izmed dejanj, navedenih v prvem odstavku § 65 in v prvem odstavku § 66 vojnega zakona, in se ne morejo več pritegniti na nabor, ker je poteklo leto, v katerem dovršé 36. leto starosti“;

3.) § 2, lit. a), naj se glasi:

„Pri tistih, ki so oznamljeni v § 1, točka 2 a), na 12 let;“;

4.) v § 2 je kakor drugi odstavek postaviti:

„V zmislu prvega odstavka lit. b) in c) za dobo dolžnosti vojaške takse merodajno službeno dolžnost je za tiste, ki so bili potrjeni na podstavi vojnega zakona z dne 5. julija 1912. l. (drž. zak. št. 128) in uvrščeni v skupno vojsko ali v deželno brambo, jemati za samo 10letno,

ako je bil dotičnik po 30. dnevu septembra drugega leta svoje prezentne službe v aktivni službi.“;

5.) v § 4, lit. b) je besedi „§ 10“ nadomestiti z besedama „§ 7“;

6.) v § 10, točka 5, izgube moč besede:

„— prav tako kakor temu zalogu po § 66 vojnega zakona odkazane kazenske novce —“.

c) V zakonu z dne 21. julija 1908. l. (drž. zak. št. 141) o prispevku za vzdrževanje tistih, ki so odrinili na orožno (službeno) vajo, oziroma na vojaško izučbo:

1.) v naslovu in v § 2, lit. a), § 3, prvi odstavek, § 4, prvi, tretji in četrti odstavek, § 5, prvi odstavek, ter v § 6, drugi odstavek, se besedi „vojaško izučbo“ nadomeščata z besedami „prvo vojaško izučbo“;

2.) § 1, prvi odstavek, lit. b), naj se glasi — ne kraté že obstoječih pravic —:

„ki je na podstavi § 31 vojnega zakona namenjen za nadomestno reservo, oziroma v njo prestavljen in je odrinil na prvo vojaško izučbo“;

3.) § 1, drugi odstavek, izgubi moč.

§ 88.

Izvršiti ta zakon se poverja Mojemu ministru za deželno bran, ki naj ukrene v porazumu z vojnim ministrom vse za izvrševanje tega zakona potrebne obče zaukaze in tiste posebne odredbe, ki se tičejo oblastev ali oseb skupne vojne moči in v tem zakonu niso odkazane edini pristojnosti ministra za deželno bran.

Izvršilni
pristavek.

V kopališču Ischl, 5. dne julija 1912. l.

Franc Jožef s. r.

Stürgkh s. r.

Georgi s. r.

129.**Zakon z dne 5. julija 1912. l.**

o c. kr. deželni brambi v državnem zboru zastopanih kraljevin in dežel, izvzemši Tirolsko in Predarelsko, v zvezi z določili vojnega zakona.

S pritrditvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem tako:

§ 1.

Redna službena dolžnost v deželni brambi traja:

- a) vobče dve leti v prezentni službi in deset let v rezervi;
- b) v konjištvu, potem
- c) pri formacijah z dveletnim prezentnim službenim časom za število moštva, ki ustreza po proračunu določenemu staležu podčastnikov in v katero je vračunati prezentno službo pri teh formacijah prostovoljno nadaljujoče podčastnike ter tiste, ki so po § 19 vojnega zakona tam prostovoljno vstopili s triletno dolžnostjo prezentne službe,

tri leta v prezentni službi in sedem let v rezervi;

- d) za tiste, ki so uvrščeni v nadomestno reservo, dvanajst let.

Osebam, ki so se prestavile iz skupne vojne moči v deželno brambo, je vračunati že odsluženi del službene dolžnosti; tudi se ne smejo siliti k daljši skupni službeni dolžnosti, nego jim je naložena, preden se prestavijo.

Ako dovršijo triletno redno prezentno službo, odpadeta zadnji dve leti redne zakonite črnovojne dolžnosti.

§ 2.

Da se deželna bramba deloma ali popolnoma dopolni na vojni stalež, ter v primeru mobilizacije se moreta reserva in nadomestna reserva deželne brambe sklicati, oziroma pridržati zgolj za določbe, predpisane v § 4 vojnega zakona, in samo na povelje cesarjevo s protipodpisom odgovornega ministra za deželno bran.

§ 3.

Gledé orožnih (službenih) vaj se na deželno brambo zmislu primerno uporabljajo določila § 48, točka 1, 4 in 5 vojnega zakona.

Osebe, ki so se prestavile iz skupne vojne moči v deželno brambo, pa se smejo v njej pritegniti samo na tisto število orožnih (službenih) vaj, kateremu bi bile zavezane v dotičnem delu skupne vojne moči.

§ 4.

K deželni brambi spada tudi kobilarniška branša, ki je poklicana oskrbovati službo vojaških oddelkov v državnih konjerejskih zavodih.

§ 5.

Organizacijo deželne brambe določa cesar.

§ 6.

Vse stvari deželne brambe spadajo v delokrog ministra za deželno bran, ki poroča cesarju.

Za namen čisto vojaškega vodstva in nadzorstva imenuje cesar zaslišavši ministra za deželno bran višjega generala za višjega poveljnika deželne brambe.

§ 7.

Osebe deželne brambe so po skupini svojega staleža, po šarži in činu zenačene ustreznim osebam skupne vojne moči in imajo pravico do istih pristojbin.

Obči službeni in razlikovalni znaki šarž, oprema in oborožba, službeni in vadbeni predpisi deželne brambe morajo ustrezati dotičnim znakom skupne vojske.

§ 8.

Poveljni jezik deželne brambe je v celem obsegu kraljevin in dežel, zastopanih v državnem zboru, poveljni jezik skupne vojske.

§ 9.

Skupni stroški deželne brambe — izvzemši stroške za vojaške oddelke državnih konjerejskih zavodov — obremenjajo v miru proračun ministrstva za deželno bran; tiste stroške pa, ki nastanejo z mobilizacijo in s porabljanjem deželne brambe za vojne namene, plača vojno ministrstvo.

§ 10.

Ta zakon, s katerim se razveljavlja „zakon z dne 25. decembra 1893. l. (drž. zak. št. 200)

o c. kr. deželni brambi kraljevin in dežel, zastopanih v državnem zboru, izvzemši Tirolsko in Predarelsko, v zvezi z določili vojnega zakona*, dobi moč z dnem, katerega se razglasi, tako

1. da je s pripadniki deželne brambe, ki so ob tem času že potrjeni, gledé trajanja njihove prve vojaške izučbe in njihove prezentne ter skupne službene dolžnosti ravnati po dosedanjih določilih in

2. da se ob tem času na podstavi določil vojnega zakona z dne 11. aprila 1889. l. (drž. zak. št. 41) po dovršeni službeni dolžnosti v skupni vojski v deželno brambo prestavljeni gažisti, častniški, vojaški uradniški aspiranti in moštvo specijal-

nihi orožij, branš in zavodov smejo v primeru vojne po potrebi porabljeni, da se pomnožijo ustrezna krdela, branše in zavodi skupne vojske.

§ 11.

Izvršiti ta zakon je poverjeno Mojemu ministru za deželno bran.

V kopališču Ischl, 5. dne julija 1912. l.

Franc Jožef s. r.

Stürgkh s. r.

Georgi s. r.

